

Veien frem til vår egen tid

Historien om Anders og Berthe Marie Vestbakke
og
deres familie på Prestebakke.

Idd og Enningdalen Historielag.

1995

...og Emningens historie...
 ...et av de viktigste...
 ...for...
 ...et av de viktigste...
 ...for...
 ...et av de viktigste...
 ...for...

Veien frem til vår egen tid

Historien om Anders og Berthe Marie Vestbakke
 og
 deres familie på Prestebakke.

Både skriftlige og muntlige kilder er brukt i arbeidet. Takk for all god hjelp bl.a. til Agnes Olsen, Irene Bå-Estrøm, Johan Vestbakke, Berthe Marie Hansen, Jens Næss, Torstein Næss, Kåre Kiveldahl, Roy Andrew «Roxon» Johannessen, Saku Dahl, Eva Rik, Inger E. Nordmark, Karin Brunvig, Odvar Sæversted, Ragnar Sæversted, Bjugny og Mary Sæversted, Berit Kjønn, Helga og Rolf Bæverfjord, Mary Kjønn, Geir Standerboien, Alf Woldheim og Johanne Eldheim.

Hjelper ut fremstillingen kan bli til nytte og glede!
 Sankt-Halleby gård, vinter 1989

John-Evert Vestbakke
 (fotografert)
 Prestebakke, Prestebakke, 1989
 Bjugny, Bjugny, 1989

Idd og Enningdalen historielag gir denne gangen ut et hefte som er annerledes enn de vi vanligvis pleier å gi ut. John-Evert Vestbakke har skrevet en ganske uvalig slektshistorie. Den er uvanlig på flere måter. John-Evert har ikke vært så opptatt av å lage en slektstavle. Han har vært like mye opptatt av å levendegjøre menneskene, miljøet de skapte og miljøet som var med på å prege dem. Dermed har han gitt en tidskoloritt som for oss som ikke tilhører familien gjør slektshistorien interessant. Han har også knyttet dette sammen med bygdas generelle historie og utvikling. Dette er også grunnen til at historielaget finner det interessant å gi den ut i sin skriftserie. For de som tilhører familien, vil stoffet sikkert være med på å skape langt større samhörighet enn det en slektstavle alene ville ha gjort.

John - Evert har nedlagt et stort arbeid gjennom mange år, og historielaget vil gjerne takke han for at vi har fått lov å utgi det hele i serien vår. Verdifull tradisjonsinnsamling er gjort, og hverdagshistorie er nedtegnet. Det ville være flott om John-Evert blir etterfulgt av andre som også vil gjenskape sin slekts historie gjennom å gå sin vei fram til vår tid.

Takk for innsatsen John-Evert!

Enningdalen i april 1995.

Birgitta, Jens og Torgeir Næss.

Omslagsbilder:

Forside: Skjæring av hvete på Vestbakke, 1943.

Bakside: Stangs villa på Prestebakke.

I. TRÅDENE FORORD

Hvert enkelt menneske er født inn i en bestemt sammenheng. Som en perle blant mange perler på et uendelig langt kjede. Med våre liv binder vi sammen fortid med nåtid og nåtid med fremtid. Det fine og spennende er at hver enkelt lille perle i livskjeden er helt unik!

Tiden og generasjonene skiller, men vårt felles genetiske opphav binder oss sammen, likevel.

Å bli kjent med sin egen slekts bakgrunn, gir oss samtidig kunnskap om hvem vi selv er i en turbulent tid med raske forandringer og plutselige oppbrudd.

Jeg har startet historien hos **Anders og Berthe Marie** på Vestbakke som de flyttet til rundt 1860. De giftet seg 2. juledag 1854 i Prestebakke kirke, og ble etterhvert opphavet til en vidt forgrenet slekt som pr. idag utgjør ca. 520 direkte etterkommere (barn, barnebarn, oldebarn, tip-oldebarn, tip-tip-oldebarn og tip-tip-tip-oldebarn)!

Min fremstilling er en blanding av lokal- og slektshistorie, da en stor del av Vestbakke-slekten har bodd på Prestebakke og i Enningdalen opp til våre dager.

2 praktiske opplysninger:

- Uttrykket «**A & BM**» i slektsoversikten betyr «**Anders & Berthe Marie**»
- I oversikten er alle barnebarn søskenbarn, oldebarn = tremenninger, tippoldebarn = firmenninger, tip-tip-oldebarn = femmenninger osv. Slik blir det lettere å se hvordan man er i slekt med hverandre.

Både skriftlige og muntlige kilder er brukt i arbeidet. Takk for all god hjelp bl.a. til: *Agnes Olsen, Irene Backstrøm, Johan Vestbakke, Berthe Marie Hansen, Jens Næss, Torgeir Næss, Kirsten Kivedahl, Roy Andreas «Royan» Johannessen, Sølvi Dahle, Eva Riis, Inger E Nordgaard, Knut Braatene, Odvar Stenersrød, Ragnvald Stenersrød, Borgny og Mary Stenersrød, Berit Keown, Helga og Rolf Buerengen, Marit Kjelvik, Gerd Standerholen, Alf Woldheim og Johanne Ødegård.*

Håper at fremstillingen kan bli til nytte og glede!
Søndre Hallesby gård, mars 1995

John-Evert Vestbakke

INN H O L D

1. TRÅDENE SAMLES.	
Foreldrene til Anders	s. 4
Foreldrene til Berthe Marie	s. 5
2. ANDERS OG BERTHE MARIE.	
Anders - oppvekst,søsken & familieliv	s. 6
Berthe Marie - oppvekst,søsken,familieliv	s. 12
Det stod seg et bryllup.Husmannskontrakt	s. 12
Familieliv på Vestbakke	s. 14
Ansatt som kirketjener «På sædvanlige Betingelser»	s. 18
Stor forskjell på godseier og husmannsjente	s. 21
Oppbrudd og flytting	s. 23
En ny tid i emning	s. 24
Med hammer & meisel	s. 26
Sykdom og død	s. 27
3. DE ÅTTE BARN - HVORDAN GIKK DET MED DEM ?	
Anne Bolette (1855-1900)	s. 29
Hanna Martine (1858-1938)	s. 35
Lorentz Edvin (1860-1937)	s. 40
Mina Olava (1865-1947)	s. 45
Andrea Lovise (1868-1947)	s. 48
Anna Bernhardine (1871-1947)	s. 52
Inga Marie (1874-1909)	s. 54
Jens (1878-1946)	s. 58
4. BARN TIL JENS OG SOFIE VESTBAKKE.	
Anders (1905-1973)	s. 68
Johan (f.1908)	s. 69
Hanna Marie (1910-1982)	s. 71
Alf (1912-1979)	s. 72
Anna Elisabeth (f.1915)	s. 73
Else Margrethe (f.1917)	s. 74
5. HISTORIKK OM EIENDOMMEN VESTBAKKE	s. 75

1. TRÅDENE SAMLES.

FORELDRENE TIL ANDERS

Den første i slekten som tar navnet **Vestbakke**, er **Anders Hansen Vestbakke (1829-1913)**. Han blir født på Brække 24. september 1829, og døpt i Prestebakke kirke 4.oktober samme år. Faddere ved dåpen er John Iversen Folkesæter,Marthe Hansdatter, Ole Iversen Brække, Marte Olsdatter og Malene Andersdatter Glende. Han vokser opp husmannsplassen «**Indtaget**», under gården Folkeset.

Foreldrene til lille Anders er husmann **Hans Olsen (1805-93)** og hustru **Berte Andersdatter (1806-85)**. Hans er «husmand og favnevedhugger». Hans foreldre er husmann **Ole Iversen (17?? - 1853)** og **Else Jørgendatter (1768-ca.1815)**. De bor på plassen «**Minka**» under gården Glende.

Men tilbake til Hans og Berte:

Den 20.august 1826 blir «ungkarl» Hans og «tjenestepigen» Berte viet til ektefolk i Prestebakke kirke. Forlovere ved bryllupet er Hans Glende og Niels Vaglen.

Etter et langt liv ender Hans sine dager på Stenersrød 5.november 1893.Han blir begravet ved Prestebakke kirke en uke etterpå. Ved sin død står han oppført i kirkeboken som «enkemand,fattiglem». Dødsårsaken oppgis å være «alderdom».

Far til Hans,husmann Ole Iversen,bor på plassen «Minka» under gården Glende.

Det er mulig at dette ikke er noen ren tilfeldighet:

Oles morfar,bonde **Lars Andersen Bøen (1727-1806)**,er gårdeier på eiendommen Bøen i Søndre Enningdalen.Han gifter seg 4 ganger,og i tillegg til datteren **Anne** som blir Oles mor, blir Lars Andersen Bøen far til:

- **Berthe**, født ca.1760 som blir gift med **Simen Halvorsen Glende**.
- **Anders**, født ca.1761 som blir bonde på Golden vestre.
- **Iver**, født ca.1769 som blir bonde på Bøen.
- **Niels** som blir «gårdmand» på Waglen».
- **Anne**, født ca.1776 som blir gift med **Hans Halvorsen Glende**.

Vi ser her «koblingen» til gården Glende gjennom søstrene Berthe og Anne i deres ekteskap. I tillegg ser vi også her «kobling» til gården Vaglen og slekten der.

FORELDRENE TIL BERTHE MARIE.

Berthe Marie (1835-1909) blir født på plassen Linkroken ved Iddefjorden, hvor faren en tid er husmann. Faren er husmann og bøkker Lars Andersen, Endekasa (f.1808). Om bøkervirksomheten er det registrert at han i 1861 får 48 skilling for å ha gjort en «...Træflaske, hvori at hente Alterviin da en før brugt Leerkrukke viste sig at være skrøbelig.»

Moren, Anne Gundersdatter (f.1802), fra plassen Goldenbraatene, har et par interessante ting i sin slekt som kan nevnes:

- For det første at en av hennes ordentlige tanter, Ingeborg Svendsdatter (1773-1805), er første hustru til den kjente soldaten Svend Asmundsen Spjelgaardsvigen som mister sitt liv i kamp mot svenskene i 1808, og har fått sitt minnesmerke ved Prestebakke kirke.
- For det andre at Annes niese, Anne Kirstine Andersdatter, blir gift med Iver Brynhildsen Finsvigen. Han starter Enningdalens første landhandel på gården Paulsbo. Butikken blir kalt «Bua» og Iver blir kalt «Bufader'n». Stedet der butikken er, blir kalt «Butomta». Landhandelen blir etablert i 1871 og eksisterer i ca. 10 år. Da utvandrer Iver Brynhildsen med hele sin familie til Amerika. Her prøver han seg frem og havner til slutt i Seattle, hvor han spekulerer i trelastbransjen og gjør det godt. I Amerika tar han navnet Moe etter Paulsbomoen, hvor han hadde drevet sin landhandel i gamlelandet. I.B. Moe er med på å grunnlegge byen «Poulsbo» ved Stillehavskysten - ikke langt fra Seattle.

2. ANDERS OG BERTHE MARIE

ANDERS - OPPVEKST, SØSKEN & FAMILIELIV.

Anders blir født som eldstemann i en søskenflokk på 8. Det er 5 gutter og 3 jenter. Navnet på søsknene er:

Jens (f.1832), Anne (f.1835), Iver (f.1837), Inger (f.1841), Johannes (f.1844), Elen (f.1847) og Hans Martin (f.1852).

Hva vet vi om disse søsknene til Anders? Jens blir konfirmert i Idd kirke 3. oktober 1847, hvor han i kirkeboken blir registrert med «...Særdeles god kunskab og flid.» Etter konfirmasjonen drar han til sjøs. Ingen vet sikkert hvor han blir av. Muntlige tradisjoner sier han muligens går i land i England, men dette er usikkert.

Søsteren Anne bor i flere år sammen med foreldrene på plassen «Indtaget» under gården Folkeset. Ved folketellingen i 1875 står hun oppført som «spinderske» og boende sammen med sin sønn, Hans (f.1862), på «Indtaget.» Her måtte Anne også være med å gjete. Det fortelles at de engang mistet ei ku i myra ved «Indtaget!» Når man tenker på at faren, Hans Olsen, i 1875 eide 1 ku og 1 får/lam og dessuten hadde utsæd på 1/4 tønne bygg, 1 tønne havre og 1 tønne poteter, skjønner vi at tapet av ei ku var dramatisk! Vel, Anne flytter etterhvert inn i et lite laftet hus på Albæk ved Stenersrød. Dette huset var opprinnelig et sauehus som er flyttet fra gården Ellefsrød ved Ørsjøen. Vi kan se at da faren Hans dør 5. november 1893, bor han på Stenersrød. Han er da enkemann siden 8 år tilbake, og har vel en tid bodd hos datteren. Anne får også en datter, Bolette, som etter morens bortgang fortsetter å bo i stua på Albæk. Bolette er gjennom sitt yrkesaktive liv knyttet til ulike familier gjennom «huspostjobber.» Det er hos stasjonsmester Hansen i Tistedal, men aller mest arbeider hun for Ragna og Birger Braadland på Ør. Her arbeider hun i mange år som «altmuligkvinne» i huset. Sommerstid blir hun hentet med båt fra Prestebakke og kjørt til Ør. Om vinteren tar hun tog fra Prestebakke stasjon til Aspedammen, og blir derfra fraktet med hest til Ør. Om isen på Ørsjøen er sterk nok, kan hun også bli fraktet med hest over den. Bolette bor periodevis hos Braadlands på Ør og i stua si på Albæk ved Stenersrød. Etter hennes død arver fetteren hennes, Jens Vestbakke, stua hun bodde i på Albæk. Slik går det altså til at denne laftstua ble fraktet til Vestbakke på 1930-tallet og bygd opp der! Fra først å være bryggerhus, blir stua senere hønsehus på 1960- og 70-tallet. Rundt 1980 blir den restaurert og utvidet, slik at «Anne-stua» idag er blitt ei lun og koselig «gillestuga». Kanskje Anne og Bolette hadde smilt fornøyd om de hadde sett stua der den står idag - hvem vet?

Bolette Andersen, Albæk. Datter til Anne Hansdatter og niese av Anders Hansen Vestbakke. Bolette fortsatte å bo i "Anne-stua" på Albæk etter morens død. Hun hadde renholdet ved Prestebakke kirke i 1920-årene, og arbeidet også i mange år på Ør gård for familien Braadland.

Anne Hansdatter (f.1835). Søster til Anders. Bodde først hos foreldrene, Hans Olsen og Berte Andersdatter, på "Indtaget". Senere bosatt på Albæk ved Stenersrød i "Anne-stua" som ble flyttet til Vestbakke i 1930-årene.

Ragna og Birger Braadland, Ør.

Broren til Anders, **Iver**, ender opp som prambygger ute på Sør-Halden som han flytter til i 1862. Han lager bl.a. prammer til Jens M Golden på Berby.

Søsteren **Inger** dør på «Indtaget» i 1872 av lungebetennelse, knapt 31 år gammel.

Søsteren **Elen** utvandrer i unge år til Borge i Torsnes.

Broren **Hans Martin** blir stenhuggerformann i Torsnes.

Broren **Johannes** bor som yngre mann på «Indtaget». Ved folketellingen i 1875 er han registrert som «**inderst og trelasthugger**» gift med **Karoline Larsdatter** fra Skee i Sverige. Sammen har de på denne tiden 2 små barn. Det må ha vært folksomt på «Indtaget» på denne tiden, for i tillegg til disse bor søsknene Anne og Hans Martin der - i tillegg til foreldrene Hans Olsen og Berthe Andersdatter!

Senere blir Johannes stenhuggerformann i Heestrand i Bohuslen. Etter å ha mistet sin første kone, Karoline, i 1908, gifter han seg igjen i 1910 med sin husholderske, **Hulda Viktoria Andersson**. Bruden er 24 år og brudgommen 66! Et par år etter bryllupet får paret en datter, **Annie**, som drøyt 60 år senere skulle komme til å gjenoppta kontakten med sin farsslekt i Norge! Det er bevart et brev fra Johannes til broren Anders på Vestbakke. Brevet er datert 13.12.1910 og lyder som følger:

«Ytterby den 13/12 1910
Broder Anders Hansen

Jeg for nu skrive nogle få ord og sende dig og fortælle at jeg har helsen og jeg ønsker også dig det samme gode, hvilket er den beste gave Gud har givet os som vi må takke ham for. Og så sender jeg dig et fotografi, om du vil modtage det, vor du kan se min andre make du kjenner vel henne ijen siden santehanstid da vi var hos dig hon likte sig så godt hos eder både på Vestbakke og Stenersrød og hon helser så godt til eder alle sammen. Hils Lorns og Jens likeså Bolette fra mig, og til sist er du broderlig hilset fra mig. En god glædelig jul ønsker vi eder alle.

Johs Hanssen
Hulda Hanssen

Skriv til os
adresen er Stenhuggeriførman Johs Hanssen Ytterby
Postadres Hamborgsund»

På motstående side kan du se det fotografiet Johannes nevner i brevet!

Broren til Anders Hansen Vestbakke, Johannes Hanssen (1844-1927). Fotografert med sin 2.hustru, Hulda Viktoria f.Andersson (1886-1967).

Johannes Hansen lever resten av sitt voksne liv i Sverige. Nedenfor kan du se hans slekt frem til idag:

Johannes Hansen, født på «Indtaget» under gården Folkeset 4.september 1844.Døde 2.februar 1927. Gift 1.gang med **Caroline Larsdatter (1843-1908)** fra Bjørke i Skee i Bohuslen,Sverige. 6 barn:

- 1) **Minna Bolette,f.18/9-1873 død 1951.**Gift med kjøpmann **Carl Johnsson** i Heestrand,Bohuslen.Paret bosatt i Heestrand.Carl Johnsson død 1935. 4 barn:
  - 1) **Hugo,f.1893 el.-94 dødsår ukjent.**Arbeidet som forvalter i stenindustrien.Gift med **Alida**.Paret bosatt i Heestrand. 2 barn:
    - 1) **Børje,f.1923.**Båtbygger.Bosatt på Heestrand.
    - 2) **Asta,f.1924.**Gift med en bonde i Krokstad,Bohuslen.Enke siden flere år. Flere barn i ekteskapet.
  - 2) **Frans,f.1896 dødsår ukjent.**Arbeidet som stenhugger.Gift med **Berta**.Paret bosatt i Heestrand.
  - 3) **Ingeborg,f.1898 død 1965.**Gift med skipper **Isidor Nordin**. Paret var bosatt i Bovallstrand,Bohuslen. 2 barn:
    - 1) **Bertil,f.1925 el.-26.**Gift og bosatt i Gøteborg.
    - 2) **Brita,f.1929.**Arbeider som sykepleier.Bosatt i Gøteborg.
  - 4) **Gertrud,f.1905 død 1964.**G.m. drosjeeier **Algot Johanson**. Paret bosatt i Fjellbacka,Bohuslen. 2 barn:
    - 1) **Gudmar,f.1931.**Ugift.Bosatt og arbeider i Trollhättan.
    - 2) **Reine,f.1932.**Gift og bosatt i Fjellbacka. 2 barn:
      - 1) **Marita** (studerer).
      - 2) **Tomas** (skoleelev).
- 2) **Ludvig,f.25/9-1875 død 1937.**Arbeidet som forvalter i stenindustrien.Gift med **Gerda Larsson** fra Hamburgø.Paret bosatt på Heestrand. 3 barn:

- 1) **Johannes,f.1910 død 1976.**Ugift.Jordbruksarbeider.
- 2) **Lydia,f.1911.**Ugift.Tidligere kontorist.Bosatt i Gøteborg.
- 3) **Ragnvald,f.1913 død 1979.**Arbeidet som «Konsumføreståndare» og bosatt i Falkenberg.Gift med **Inez**. 1 barn:
  - 1) **Olle**, gift med **Lena**.Bosatt i Skåne.Paret har 2 barn.
- 3) **Hans Christian,f.18/4-1878 død 1949.** Oppholdt seg i Amerika i mange år,men døde i Kungshamn i Bohuslen.Gift med **Alinna Larsson** fra Ytterby i Svenneby socken. 1 barn:
  - 1) **Helmy,f.1914.**Gift med fisker **Helge Claesson**.Paret bosatt i Kungshamn. 1 barn:
    - 1) **Rigmor,f.1945.**Gift og bosatt i Lysekil,Bohuslen.
- 4) **Josefine,f.14/9-1880 død 1925.**Gift med stenhuggerforvalter **Harald Sæther** (død i Amerika). 8 barn:
  - 1) **Arne,f.1902 død 1978** i Stockholm.Gravør.Gift med **Annie f.Johnsson**. 1 barn:
    - 1) **Erna**, gift med landskanslist **Karl Christensson**.Bosatt i Kungelv.Paret har 2 døtre og 1 sønn.
  - 2) **Dagmar,f.1904 død 1973** i Heestrand.Gift med stenhugger **Sigurd Karlsson** fra Svenneby. Barn.
  - 3) **Karl,f.1906.**Gravør.Bosatt i Stockholm.Gift med **Linnea f. Sivertson** i Heestrand,Bohuslen. 2 sønner.
  - 4) **Sigfrid**, død som barn.
  - 5) **Ludvig,f.1912 dødsår ukjent.**Stenhugger.Bosatt på Heestrand, Bohuslen.Gift med **Dagmar**. 2 sønner og 1 datter.
  - 6) **Gøsta,f.1914.**Tjenestemann.Bor i Trollhättan.
  - 7) **Kolbjørn,f.1917 dødsår ukjent.**
  - 8) **Kitty,f.1921.**Gift.Bosatt i Oslo.
- 5) **Karl,f.13/6-1883 dødsår ukjent.**Arbeidet som smed.Døde i Norge. Gift med **Ovidia Sæther** i Heestrand. 4 barn:
  - 1) **Georg,f.1905 dødsår ukjent.**Stenarbeider.Gift med **Vera**.Bosatt i Gøteborg. 4 barn:
    - 2) **Carola,f.1909 død 1979.**Gift med læroverksadjunkt **Sven Petre Nordingrå**. 2 døtre og 1 sønn.
    - 3) **Ingvar,f.1912.**Dekorator.Gift med **Maj**.Bosatt i Alingsås. 3 sønner.
    - 4) **Nils,f.1915.**Gravør.Gift med **Greta**.Bosatt i Gøteborg. 5 barn.
  - 6) **Jens,f.21/1-1888 død 1941.**Arbeidet som kjøpmann.Døde i Tängelanda, Dalsland. Gift med **Gerda**. 2 barn:
    - 1) **Alf,f.1924.**Arbeider som kjøpmann.Gift med **Alva f.Karlsson** i Heestrand.Paret bosatt i Trollhättan.
    - 2) **Gerd,f.1928.**Gift med **Arvid Strømberg**.Bosatt i Vænersborg. 1 datter og 1 sønn.

Johannes giftet seg 2.gang med **Hulda Viktoria f.Andersson**, f.23/4-1886 død 7/3-1967. 1 barn:

- 1) **Annie Viktoria, f. 28/9-1912 død 1993.** Gift med bonde **Erik Jungegård.** Bosatt i Ælvengen utenfor Göteborg. 3 barn:
- 1) **Elsie.** Gift. Barn. Har overtatt foreldrenes gård i Ælvengen.
  - 2) **Reimer.** Gift. Barn.
  - 3) **Stig.** Gift. Barn.

Så blir det nå avdøde Annie Jungegård som sammen med sin mann, Erik, finner tilbake til slekten i Norge en dag i 1970-årene, da de gjennom flere personer får kontakt med Johan Vestbakke. Johan Vestbakke er barnebarn til Anders og Berthe Marie. Annie er niese til dem. Annie satte pris på å finne tilbake til sin fars slekt som hun i lengre tid hadde søkt etter. Nedenfor ser du et lite utdrag av et brev hun skrev til meg i november 1978:

«Hej på dej John-Evert!

Jag får först tacka för ditt brev, det var väldigt trevligt att få kontakt med en ny släkting. Nu har min önskan gått i uppfyllelse, jag har allt sedan ungdomen haft en dröm om att få reda på pappas släkt i Norge, och tänk att det skulle lyckas - det var jätteroligt som vi säger i Sverige. Men däremot att kunna ge dej de upplysningarna som du ville ha om min farbror Jens, det går semre. Du förstår att jag minns bara att pappa berättade att han hade haft en bror som hette Jens som gav sej i väg på sjön, och som de inte hörde av sedan, så han trodde att han antingen hade förlist eller också att han blivit bosatt i något annat land, men jag har för mig att pappa tänkte på England, men jag kan ju minnas fel, jag var ju bara ett barn när pappa talade om detta, jag visste inte ens när denne Jens var född bara att han var äldre än pappa.»

Denne Jens som Annie omtaler i brevet er bror til Anders.

Besøk på husmannsplassen "Indtaget" under gården Folkeset 10. juni 1951. Foran fra venstre: Bergljot Brække, Ivar Brække, Marit Brække, Johan og Ester Vestbakke, Synnøve Bakke. Bak fra venstre: Anders og Marie Vestbakke

BERTHE MARIE - OPPVEKST, SØSKEN & FAMILIELIV.

Berthe Marie blir født som nummer 3 i en barneflokk på 5. Søsknenes navn er: **Johannes (f.1829), Anders (f.1833)** gift med Marthe Hansdatter fra Ørebakke ved Berby, **Ole (f.1837 d.1838)** og **Johanne Marie (f.1839)** gift med Hans Martin Andersen. Johanne Marie og Hans Martin flytter til Halden i 1861. Berthe Marie blir jo selv født 1. januar 1835!

Akkurat som Berthe Maries far, **Lars Andersen (f.1808)**, etterhvert ble husmann og bøkker på plassen Endekasa under gården Ende, er hennes farfar, **Anders Jonassen (1770-1842)**, husmann på plassen Tangen under Berby. Det fortelles at Berthe Maries mor, **Anne Gundersdatter (f.1802)** hadde en intern rivalisering med sin søster **Ingeborg (f.1804)**! Grunnen var visstnok at Ingeborg hadde blitt «bedre gift» med leilending **Anders Erichsen, Aarrebakke (1800-76)**. Ingeborg og Anders ble etterhvert svigerforeldre til «gaardmand» **Nils Jensen, Finsvigen** og «gaardbruger» **Anders Martin Andersen, Ende** - hvis sønn, **Hans**, ble kjøpmann på Ende. På toppen av det hele ble jo Ingeborg og Anders svigerforeldre til «gaardbruger» **Iver Brynhildsen, Finsvigen** som tidligere nevnt ble Enningdalens første kjøpmann - den såkalte «Bufader'n» på Paulsbo, som senere utvandret med sin familie til Amerika og var med på å grunnlegge byen «Poulsboe» utenfor Seattle! Vi aner at rivaliseringen og misunnelsen mellom søstrene Anne og Ingeborg var påtagelig!

Anders og Berthe Maries nesteldste datter, **Hanna Martine (1858-1947)**, er under folketellingen i 1875 registrert som tjenestejente hos sin morfar og mormor, Lars og Anne på Endekasa! Berthe Maries morfar er husmann **Gunder Andersen, Kitterød (1764-1837)** og hennes mormor heter **Barbro Svendsdatter (1773-1825)**.

DET STOD SEG ET BRYLLUP. HUSMANSKONTRAKT.

Den 26. desember 1854 står det seg et bryllup i Prestebakke kirke:

Anders gifter seg med «pigen og husmandsdatteren» Berthe Marie Larsdatter fra plassen Endekasa under gården Ende. Forlovere er Ole Andersen Signebøen og Jørgen Svendsen Folkesetkasa. Bruden er 19 år og brudgommen 25. Det ser ut som om begge på denne tiden oppholder seg på Endekasa. Ved bryllupet er bruden gravid i 5 måned, og knapt 4 måneder etter bryllupet kommer parets førstefødte til verden!

Den 30. desember 1860 inngår Anders husmannskontrakt med godseier og trelasthandler Niels Anker Stang (1804-74) på Vestbakke under eiendommen Prestebakke. Stang hadde forøvrig kjøpt Prestebakke av sin svigermor, Bodil Marie

Omsted Foyen Wiel, enken etter Truels Wiels sønn, Commerceråd Johannes Arboe Wiel på Berby. Denne Niels Anker Stang blir forøvrig myrdet ved forgiftning i 1874 av tjenestepiken Sofie Johannesdatter - som senere blir dømt til døden og halshugget.

På denne tiden - rundt 1860 - ligger husene på Vestbakke helt oppe i hjørnet ved innkjørselen fra riksveien, omtrent der hvor eneboligen på Bøkevengen ligger idag.

Husmannskontrakten Anders måtte signere, har følgende ordlyd:

«Underskrevne N.A. Stang

tilstaaer herved at have overladt Anders Hansen til brug og beboelse, Pladsen Vestbakke under Prestebakke i Ide Præstegjeld paa efterfølgende vilkaar:

- 1) Den aarlige Afgift af Bruget skal være betalt inden November maanedes udgang med 6 Spd., skriver sex Speciedalere.
- 2) Bruget skal dyrkes vel og ikke forringes paa huse eller jordvei. Afgrøden maa ikke sælges eller bortføres derfra og den samlede Gjødtsel altid forblive ved Bruget.
- 3) Opsidderen maa ikke give eller tillade nogen ophold i huset, uden Eierens villie.
- 4) Til Brænde maa alene bruges Qvist og Stubber, og ikke beskadige færske Træer uden Eierens tilladelse. Alt under en Mulkt for hvert Træ af 1 Spd.
- 5) Opsidderen og hjemmeværende Børn skal være forpliktet strax efter tilsigelse at forrette hvorsomhelst hvad arbeide han eller de blive anviste, imod den for de øvrige Opsiddere paa Brugene fastsatte betaling.
- 6) I tilfælde at Brugets Huse, Gjerder eller Jordvei i nogen maade bliver forringet, skal Opsidderen erstatte den stedte skade efter uvillige Mænds skjønn, samt alle deraf flydende Omkostninger skadesløst.
- 7) Skulde Eieren finde forgodt enten at bruge Eiendommen selv eller at ville overlade den til en anden, da skal Anders Hansen hans kone og børn være forpligtet til under udkastelse og uden videre Lovmaal og Dom at fraflytte og ryddiggjøre den til næste Lovens Faredag, efter at Han før 29. September derfra er bleven udsagt, uden nogensomhelst erstatning for mulig gjorte forbedringer (da hertil er taget Hensyn ved Afgiftens fastsættelse.)

Skulde Opsidderen ville fraflytte, skal Han frasige sig Bruget inden 29. September. I begge tilfælde kan Eieren tage dets Huse, Gjerder og Jordvei til frit brug og benyttelse næstfølgende Faredag:

Disse Vilkaar vedtager jeg paa egne, Kone og Børns vegne i alle dele til opfyldelse og efterlevelse. Af dette Document beholder enhver af os et Exemplar, da 2de eenslydende ere utstedte.

Præstebakke den 30. December 1860

Til vitterlighet: N.A. Stang

Iver Præstebakke Anders Hansen Sven Præstebakke»

FAMILIELIV PÅ VESTBAKKE.

Datteren **Anne Bolette** kommer til verden 20. april 1855 mens Anders og Berthe Marie bor på husmannsplassen «Indtaget» under gården Folkeset. Hun blir døpt i Prestebakke kirke, og faddere er Svend Torgalsen, Jørgen Svendsen, Anne Marie Nilsdatter, Iver Hansen Brække, Anne Hansdatter Brække og Anne Gundersdatter, Endekasa.

Datteren **Hanna Martine** blir født 9. mai 1858, og døpt i Prestebakke kirke 6. juni samme år. Dåpsfaddere er Mathis Jørgensen Buer (den første registrerte kirketjener ved Prestebakke kirke), Hans Jensen, Prestebakke, Anne Gundersdatter, Endekasa og Johanne Marie Ennekasene.

I samme måned som Anders underskriver husmannskontrakten på Vestbakke, blir sønnen **Lorentz Edvin** født, nemlig 7. desember 1860.

Så kommer datteren **Mina Olava** til verden 20. april 1865. Antageligvis er hun den første i slekten som blir født på Vestbakke.

I 1868 blir datteren **Andrea Lovise** født.

17. mai 1871 kommer datteren **Anna Bernhardine** til verden!

Datteren **Inga Marie** blir født i 1874. Antageligvis er hun den aller første i Vestbakke-slekten som blir født der husene står idag!

Så kommer da yngstemann **Jens** til verden 5. januar 1878. I forbindelse med jernbaneutbyggingen i slutten av 1870-årene, leier Anders og Berthe Marie ut sengeplass til svenske rallare. På 54 kvadratmeter kan man forstå at det da ikke kan være mye plass igjen til resten av familien! Jens blir imidlertid født mens de svenske jernbanearbeiderne er hjemme i Sverige på juleferie, noe mor Berthe Marie sikkert setter stor pris på!

En av de svenske jernbanearbeiderne setter ekstra stor pris på den nyfødte lille Jens, og holder ham ofte i armene sine. Han vet bitterlig at det hjemme i Sverige lever en hustru som er ham utro!

Mor Berthe Marie har nå født alle sine 8 barn i løpet av 23 år. Hun var 20 år første gang og 43 siste gang hun fødte!

Folketellingen i 1865 registrerer også Anders og Berthe Marie og deres familie på Vestbakke:

«Anders Hansen (husfader/husmand med jord). 36 år. Gift. Født i Id.
Berthe Larsdatter (hans kone). 32 år. Gift.
Lorentz Andersen (deres sønn). 4 år. Ugift.
Bolette Andersdatter (deres datter). 10 år. Ugift.
Hanna Andersdatter (deres datter). 8 år. Ugift.
Mina Olava Andersdatter (deres datter). 1 år.

Katrine Haakensdatter (husmoder uden jord). 46 år. Ugift.
Hanna M. Hansdatter. 18 år.

Kreaturhold 31.12.65: 2 stk. stort kveg.
Utsæd i året 1865: 1/4 tønne bygg
3/4 tønne havre
1 tønne poteter.»

Hvordan var forholdene generelt i Enningdalen i 1860-årene?

Det fantes bare 2 lærere i Enningdalen og undervisningsformen var omgangsskole. I 1867 ble en «bondestue» leid til skolelokale på øvre Paulsbomoen, og først 10 år senere ble det bygd flere skolehus, bl.a. på Bokerød.

«Fattigbudgettet» var heller ikke avskrekkende i 1860-årene: Det var utlignet på gårdene i form av hvetemel! De gamle og mest skrøpelige ble henvist til «å sirkulere» fra gård til gård og spise hos bøndene. De fikk også arbeide hvis de orket. Da underholdet ble nokså snaut tilmålt, måtte mange gå fra hus til hus å tigge.

1868 var et meget tørt år. Fattige fra Sverige kom over til Norge og ba om brød. Unge, friske menn og kvinner søkte arbeid og ba om mat.

Post måtte hentes i byen, hvor den ble adressert til den kjøpmannen en var kunde hos. Aviser var det få som hadde. I 1860-årene var det heller ikke etablert noen landhandel i Enningdalen.

Elektrisitet var et fremmedord. Man spikket fliser og lyste med. Parafinlamper fikk man først i slutten av 1860-årene. Slåmaskiner kjente man lite til. Man tresket med «priel» i 1860- og 70-årene.

I Ørelven like nedenfor Vestbakke fantes et sagbruk (ramsag) som var eid av familien Stang. I 1880 var 7 mann ansatt ved denne saga. Tømmeret ble fløtet i trerenne fra Ørsjøen ned i Ørelven og frem til saga. Her var det fast oppbygget dam som demmet opp elvevannet for å få vann til sagdriften.

Noen hundre meter enda lenger ned i elven finner vi ennå Prestebakke Mølle, som også i sin tid var eid av familien Stang. I tillegg til andre arbeidsoppgaver for Stangefamilien, hadde Anders også i oppgave «å tolle» kornet ved mølla. I eldre tid tilfalt en del av kornet møller og mølleieier som betaling for malingen ved mølla («skattemjøll»). Jobben til Anders var å kontrollere ved «tolle-kista» at hver fikk det de skulle ha.

Anders hadde også en annen oppgave i virksomheten ved Ørelven. Hans barnebarn, **Johan Vestbakke (f.1908)**, forteller om dette:

«Min bestefar, Anders Hansen Vestbakke, hadde i mange år i oppgave for Golden på Berby å sørge for at de fikk vann til saga på Berby klokka sju om morran. Han åpna da for vannet ved Dambrua i tre- eller halvfire-tida om morran, slik at vannet skulle være ved Berby i sjutida. Så kunne han jo stenge for vannet litt tidlig på ettermidda'n, for det tok jo litt tid før de da mista vannet der nede på Berby.»

Under arbeidet med jernbanetraseen gjennom Prestebakke i slutten av 1870-årene, begynte arbeiderne uvitende å kile i stenen nede ved Dambrua som bærer merket for maksimal vannstandshøyde i Ørsjøen. Anders ble oppmerksom på dette og fikk arbeidet stoppet!

Som tidligere nevnt hadde noen av de svenske jernbanearbeiderne losji på Vestbakke mens jernbaneutbyggingen pågikk. På denne tiden var datteren til Anders og Berthe Marie, **Hanna Martine**, ungjente og ble oppvartet av **Johannes Olsen** som senere skulle bli hennes ektemann. Johannes arbeidet på denne tiden hos landhandler Torgalsen på Prestebakke. En gang da Johannes var på vei til Vestbakke, fikk en av de svenske innlosjerte arbeiderne øye på ham, og spurte de andre: «**Dær kommer Jønsa dræng - ska' vi gå ut å slå bena utå'n?!**»

En annen datter, **Mina Olava**, var engang vitne til at en av disse innlosjerte svenskene var blitt skjenket full og lå syk inni køyen på Vestbakke. Hun ble så engstelig og redd for dette at hun sprang ut og ned bak låven. Her stod hun en stund og frøs seg nesten forderva, for det var 25. mars 1879!

Rundt 1875 skulle **Mina Olava** være barnepike på plassen «Indtaget» under gården Folkeset. Her bodde jo hennes farfar, «husmand og favnevedhugger» **Hans Olsen**, hennes farmor, **Berthe Andersdatter**, hennes onkel, «stenhuggerarbeider» **Hans Martin Hansen**, og hennes tante, «spinderske» **Anne Hansdatter**, med sin sønn, **Hans**. I tillegg til disse bodde også en annen onkel her, «inderst og trelasthugger» **Johannes Hansen**, med sin svenskfødte kone **Karoline Larsdatter** og deres 2 små barn. Mina Olava var ikke gamle jenta da dette hendte. Faren Anders fulgte henne fra

Vestbakke og ned til «Indtaget». Hun var der nede i 1 uke, men lengtet så inderlig hjem igjen til Vestbakke. Derfor ble hun hoppende glad da hun så at faren kom for å hente henne igjen!

En annen gang rundt 1875 hadde fader Anders laget tretøfler til datteren **Anna Bernhardine**, som da var ca. 4 år gammel. Treskoa var kun laget av tre og kjentes sikkert stive og vonde. Anna Bernhardine hadde dem på seg en stund, men tok dem etterhvert av seg og satte dem inn i koven (rommet under trappa opp til loftet), idet hun forkynte at: «Jæ ska' mømme døm te' sønda'n!» (Jeg skal gjømme døm til sønda'n). Hun ville ikke klage på at de var vonde å gå med, men sa altså isteden at hun ville gjemme eller spare dem!

Datteren **Mina Olava** kunne på eldre dager huske hvordan de på Vestbakke feiret jul før skikken med juletre ble innført. Da ble det bakt forskjellige symbolske figurer som stod fremme på bordet hele jula. Når jula var over, ble disse figurene spist opp.

Selv om de materielle ressurser var begrenset, bodde det likevel mange mennesker på Vestbakkestuas 54 kvadratmeter i siste halvpart av 1800-tallet:

I 1878 må ihvertfall følgende personer ha bodd der:

- * 2-4 innlosjerte svenske jernbanearbeidere.
- * Berthe Marie og Anders.
- * Lille nyfødte Jens.
- * Datteren Mina Olava, 13 år.
- * Datteren Andrea Lovise, 10 år.
- * Datteren Anna Bernhardine, 7 år.
- * Datteren Inga Marie, 4 år.

Går vi frem til 1898 finner vi følgende bosatte på Vestbakke:

- * Berthe Marie og Anders.
- * Datteren Mina Olava, 33 år, med sine døtre Inga, 12, og Hanna Othilie, 8 år.
- * Sønnen Jens, 20 år.
- * Datteren Inga Marie, 24 år, med sin datter, Anna Matea, som var nyfødt.

Så lenge det var hjerterom, var det alltid husrom å få. Man hjalp og støttet hverandre innen familien, og var gjestfrie mot andre. Berthe Marie og Anders hadde fått 8 barn. Familien på Vestbakke gjennomlevde fattigdom, sykdom og sosial ulikhet. De fleste dagene var sikkert grå og «på det jevne» med slit og alskens bekymringer for å få endene til å møtes. Mange mennesker på liten plass, men det er underlig: Ut av fattigdom, sykdom og daglige bekymringer skapes behov for fellesskap og evne til å hjelpe hverandre selv om det ser håpløst ut. Når man ser hvordan Anders og Berthe Marie levde med sin familie og etterhvert også tok seg av barna og barnebarna som fikk vanskeligheter på forskjellige måter, går hjelpsomheten og fellesskapet igjen.

Anders' og Berthe Maries barnebarn, **Agnes Olsen, Plassen (f.1907)** beskriver det slik:

«Søskna stod hinannen veldig nær. Mamma (Mina Olava) sa det at det var veldig rart på Vestbakke. Døm var jo veldig mange og det var jo ingen velstand, men det var aldri noe ordentlig uvennskap. De kunne vel kives litt, men aldri noe som var alvorlig, og de var hjelpsomme mot hverandre.»

Det virker også som de 8 barna hadde god kontakt med hverandre senere i livet etter at foreldrene var døde, og de selv hadde etablert seg med egne familier.

Anders' og Berthe Maries barnebarn, **Berthe Marie Hansen (f.1907)**, sier det slik:

«Søskenflokken var spesielt sammensveiset. Hanna Martine besøkte ofte Solbakken. Onkel Lorentz var av og til på Solbakken, og onkel Jens kom ofte syklende til Solbakken og fikk med seg epler tilbake til Vestbakke - noe han var glad for.»

Anders og Berthe Marie fikk oppleve den industrielle pionertid i Norge, med lokale «avleggere» i Enningdalen. Jernbanen kom til bygda. Telegraf og telefon. Det ble lettere for folk å reise. Men det endelige gjennombrudd for den moderne tid med økt sosial utjevning mellom menneskene fikk de ikke oppleve.

Hverken Berthe Marie eller Anders fikk noen gang mulighet til å fotografere seg. Hvem vet - kanskje de ikke hadde sans for slike nymotens greier?

ANSATT SOM KIRKETJENER «PÅ SÆDVANLIGE BETINGELSER».

I 1853 vedtar Idd formannskap at fast graver skal ansettes ved Prestebakke kirke. Anders Solhaugsten påtar seg i den forbindelse «at **accordere**» med en av kirkens nærmest boende om å påta seg å fungere som fast graver. Det ser ut til at denne personen må ha vært Mathis Jørgensen. Jørgensen sier imidlertid opp sin stilling som kirketjener i 1865, og Idd formannskap vedtar da 24. juni 1865 at «.. **Ordføreren averterer Posten vakant.**»

Så står det da i møteprotokollen for Idd formannskap av 9. mars 1866 at:
«... Ansattes Anders Hansen Westbakke som Kirketjener paa sædvanlige Betingelser og mod en aarlig Godtgjørelse af 6 Speciedaler.»

Hvilke betingelser Anders ellers kom til å arbeide under som kirketjener, kan man se av møteprotokollen for Idd formannskap av 11. juni 1858:

«For gravning og Ringning betales tilsammen om Vinteren fra 15de November til 15de April for hvert Liig over 10 Aar 60 skilling om Sommeren 36 for Børn under 10 Aar om Vinteren 36 Sommeren 24. Forlanges der Ringning med begge Klokker betales derfor et Tillæg af 12 skilling. Tillige med Forpligtelse for Graveren at forrette Ringningen om Søn og Helligdage og tillige forrette som Kirkebetjent og sørge for Kirkens tilbørlige Renholdelse mod en Aarlig Godtgjørelse af 3 - tre - Speciedaler af Kirkens Midler.»

I 45-årsalderen var Anders uheldig. Han var med og flådde en elg, og pådro seg sår i den ene armen. Han gikk så lenge med dette uten å ta affære at det ble alvorlig. Høyrearmen hovnet opp på størrelse med et brød. Han oppsøkte flere leger, men ingen så seg istand til å gjøre noe med det. I mellomtiden hadde han så sterke smerter at han mistet håret på hodet. En gang hadde han i uklarhet på grunn av sterke smerter gått opp til «mor Bakke» på Prestebakke gård for å overbevise henne om at alle benpipene stakk ut i armen. Fru Anne Bakke var jordmor, og han trodde vel at han skulle få hjelp av henne på en eller annen måte. Hun fulgte ham imidlertid tilbake til Vestbakke. Til slutt var det en lege som hjalp ham med å amputere nederste del av høyrearmen. Anders måtte under denne tiden bo privat i Halden.

Omkring et halvt år før Anders måtte amputere armen, hadde en av kuene hans skadet seg oppi skogen ovenfor Vestbakke. Berthe Marie ble over seg gitt, for tapet av ei ku var dramatisk! Til dette svarte Anders:»Det kan vel hende det som er verre.» Han skulle bare ha sett et halvt år fremover!

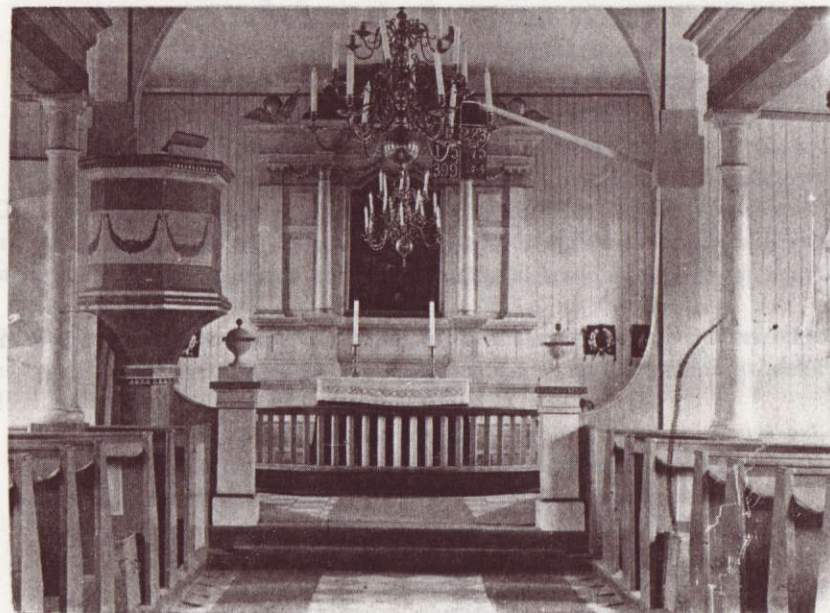
Å få amputert en del av høyrearmen må ha vært et hardt slag for Anders, som satt med stor familie i en tid uten sosialhjelpsordninger eller trygd. Likevel: Anders visste råd og fikk laget en slags enkel protese som øverst bestod av lær til å brette rundt armstumpen, og nederst et trestykke med en krok til å gripe med. På denne måten klarte han arbeidet med jordveien og kirken i mange år.

I Enningdalens Kirkeværges Anvisningsbog står anført at Anders Hansen Vestbakke i perioden 1901-03 fikk følgende oppgjør for sitt arbeid ved Prestebakke kirke:

- 1901 - «1 aars løn som Kirketjener kr.50,00
1 aars ildning i Kirken kr.15,00
Vask og stryking kr.4,00
Puds af ovne kr.1,00
- 1902 - 1/2 aars løn som Kirketjener kr.25,00
- 1903 - 1/2 aars løn som Kirketjener kr.25,00
Vask og stryking kr.4,00
Reparation af Kirkegulvet kr.1,00"

På denne tiden var altså lønnen som kirketjener kr.50,- pr år. I tillegg hadde Anders kr.3,- om vinteren og kr.2,- om sommeren for å grave en grav.

Anders arbeidet som kirketjener fra 1866 til omkring 1908. En periode på 42 år! I denne perioden kom han til å få hjelp av både barn og etterhvert også barnebarn i arbeidet ved kirken.

Interiør fra Prestebakke kirke før restaureringen 1924.

STOR FORSKJELL PÅ GODSEIER OG HUSMANNSJENTE.

Både Anders og Berthe Marie hadde vokst opp i det gamle Enningdalen. I deres barndom var minnet om de militære trefninger med svenskene og slagene ved Prestebakke kirke og Berby bare noen få tiår unna. Begge var fra husmanns-familier. Fra enkle kår. Deres foreldre igjen hadde sikkert utallige ganger fått vite sin plass i samfunnet, slik som de selv tidlig fikk vite at det var stor forskjell på fattig og rik. På den som eide og den som var eiendomsløs.

De fattige og rike levde i hver sin verden med høyst ulike uskrevne regler for takt og tone, skikk og bruk. Mennesker i dagens Norge kan ikke sette seg inn i datidens sosiale forhold og mentalitet. Vi kan bare lese om det og forundres.

Mellom dengang og vår egen tid ligger et hav av sosial utvikling.

Agnes Olsen (f.1907) beskriver datidens forhold slik:

«Herskap hadde makt og myndighet over husmannsfolka. I Stangs villa hadde de jo hunder når Braadland og fru Braadland bodde der borte. Så var det engang i butikken til fru Torgalsen, de var og skulle ha noen til å passe hunden sin for de skulle bort. Hans Bekmoen var nede i butikken, og fru Braadland kom med hunden og bad ham ta med seg hunden hjem og ha den i forvaring. Hans hadde jo sauer og krettur der oppe - det var ikke så godt det. Hans hadde liksom dratt på't og ble veldig ille ve' og sa: «Ja, De skjønner det er ikke så greit med hunden og dyra.» Da hadde fru Braadland blitt så sinna. Ho tok hunden og sett'n pladask i disken til fru Torgalsen - og fru Torgalsen ble harm etterpå, for ho mente ho hadde ikke noe med hennes disk å gjøre. Så sa fru Braadland: »Du har ingen vilje, du Hans, det er jeg som har den!» Han fikk pent ta hunden.»

Agnes Olsen har også barndomsminner fra Stangs villa på Prestebakke. En bygning som faktisk gjennom flere generasjoner har betydd mye for Vestbakke-slekten:

Jeg har minner fra Stangs villa ifra jeg var liten jentunge. Det var høytidelig, vet du. Stang kjøpte jo egg og smør - hjemmekjerna smør - og det var jo fast rute at jeg skulle gå bort med det. Jeg hadde ei lita kørj som jeg hadde disse sakene i. Da var Mina Grønli husholderske der borte. Fabian Stang var jo alene.

Ja, jeg husker da jeg gikk inn den lille porten i det hvite stakittet, og jeg var liten og syntes stakittet var høyt, vet du. Porten var i enden av haven nede ved svingen. Der var det jo singelgang som slynga seg sånn oppover til hovedinngangen. Jeg gikk jo inn der og det var sånn klinke. Jeg husker jeg dro i den og det smelte igjen og jeg gikk inn. Hjertet satt jo i halsen på meg, vet du - opp i denne fine villaen - det var jo litt annet enn e' torparestuga! Jeg kom inn i entreen, fine håndtak på dørene, og det lukta liksom så fint og rart. Jeg husker så godt den duften, altså! Så var det jo kjøkkenet med mye deilig mat og sånn, og du vet det var ikke som bort på et sted hvor en hadde krettur.

Det var liksom doften som från den fina værlden, som man sier. Der gikk Mina og rugga på det pene kjøkkenet hvor det var vedkomfyr. Når man kom inn så var det en liten entre. Så gikk døra inn til kjøkkenet. Til venstre så gikk dør inn til pikeverelset som de sa - der som pikene bodde. Rett frem fra inngangsdøra kom man inn i spisestua. Det var i den delen av villaen som ligger mot Vestbakke. Der var det en lang kjøkkenbenk ifra spisestudøra og til en vask med springvann. Ved siden av der og ti'

yterveggen (på hjørnet ved inngangsdøra til det som var kjøkkenet i nyere tid) var spiskammeret. Det var liksom litt bakvendt. Ho kunne fortelle det ho derre frøken Nilsen som kom dit etterpå. Ho var jo dansk. Ho var der mens Stang og frue bodde der. Ho leste velsignelsen over den bakvendte greia! Døra slo imot springvannet og vasken, og det var jo lavt nede, vet du.

Når jeg fikk levert dette jeg hadde med til villaen, så gikk ho jo alltid inn gjennom spisestua og kom tilbake med penger ifra Stang. Og så hadde vel han selvfølgelig sagt ifra at jeg skulle få med meg nedfallsfrukt, og du kan tro veien var lett å gå hjem da med kørja full av nedfallsfrukt! Det var en standsforskjell av en annen verden. Det sier seg jo sjøl. Det var jo herskap.»

Denne fine gamle villaen som Agnes beskriver, brant dessverre ned i løpet av noen få morgentimer en aprildag 1993. Da hadde den stått der i omkring 118 år. Den gamle stallbygningen ble imidlertid reddet fra flammene.

Prestebakke gård med jord, skog og husmannsplasser hadde vært i familien Stangs eie i flere generasjoner. Med Fabian Stang forsvant eiendommen ut av slekten på 1930-tallet. **Agnes Olsen** beskriver dette slik:

«Jeg husker Ragna Stang godt juledagen 1924. Da kom ho til Plassen om formidda'n. Det var sønnen, Fabian Stang, som da begynte å skulle selge skogen sin. Da hadde'n blinka oppover moane her. Ho kom inn i stua og satt der og prata. Så husker jeg at ho spurte meg hvor gammel jeg var. Jeg sa jeg var 17 år. «Å, hvor det var en deilig alder!» sa ho. Så husker jeg mamma (Mina Olava) hadde en sånn Kala-rose. Tå de gammeldagse stueblomstene. Da gikk fru Stang bort til den og sa: »Får jeg lukte på den?» Deretter begynte ho å snakke om sønnen Fabian. Det var i grunnen det ho gikk hit for. Jeg husker dette så godt, for det var liksom et sånt uventet besøk.

Pappa (Johannes) overtok Plassen i 1931. Da gikk Fabian Stang til de forskjellige og spurte dem om de ville kjøpe. Pappa hadde jo ikke tenkt og kjøpt, men han gav seg jo da Fabian Stang kom sjøl flere ganger.

«Du har gjort så mye arbeide med jordveien, så jeg synes at du bør eie den,» sa Stang. Det var jo 'nte bare å eie i den tia. Ikke ville de flytte, heller. Det var ikke godt å flytte.»

OPPBRUDD OG FLYTTING.

Vi beveger oss litt tilbake i tiden igjen. I 1873 skjer det en stor forandring i Anders' og Berthe Maries liv på Vestbakke:

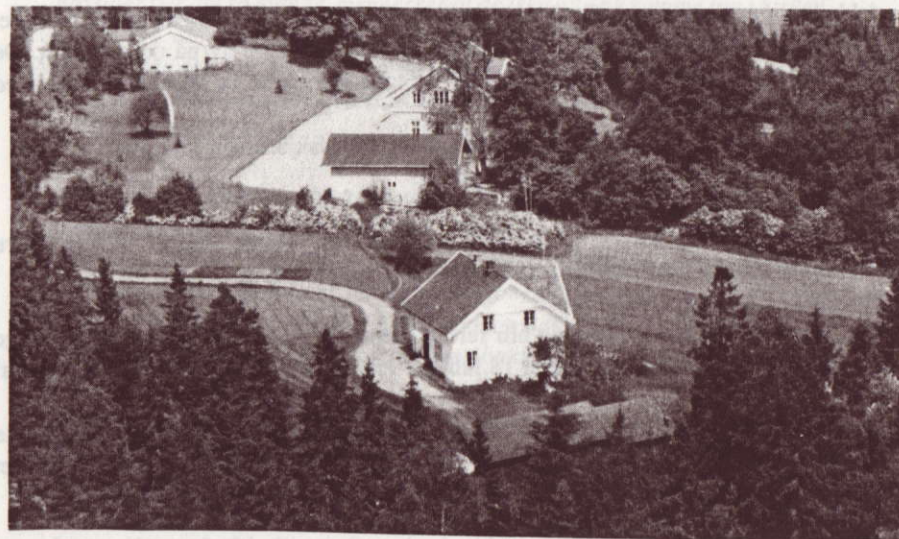
Familien Stang ønsker å oppføre en villa akkurat der hvor husene og jordveien på Vestbakke ligger! Altså må disse husene rives og nytt våningshus og låve blir bygd i 1873. Dessuten må ny jordvei til Vestbakke brytes. Under byggingen av det nye våningshuset på Vestbakke, gir familien Stang beskjed om at inngangsdøren må legges sydover, slik at det skal være usjenert for villaen.

I forbindelse med at tomt til Stangs villa stikkes ut i begynnelsen av 1870-årene, opplever datteren **Mina Olava** en morsom episode hun kom til å huske hele livet. Hennes datter, **Agnes Olsen**, forteller om dette:

«Det jeg kan fortelle fra den tiden våningshuset på Vestbakke lå omtrent der hvor «Brevig-huset» ligger nå, er fra mamma (Mina Olavas) munn når ho var lita jente. Ho kunne erindre da han Nils Stang kom der og tok ut tomte til villaen. Ho fortalte at ho hadde lagt seg ute på bakken og sove. Da kom han med sin sønn Andreas. Da de gikk forbi mamma som lå der, så hadde vel bestemor Vestbakke (Berthe Marie) hørt det at de to herrene hadde gått bort og titta på ho og sagt: «Ho er jamen pen til å være så vakker!» Det fortalte mamma. Da lo mamma, vet du. Det fortalte ho mange ganger. Ho synes jo det var så fantastisk. Det var fantastisk når en sånn mann sa noe sånt.»

Materialene til det gamle våningshuset på Vestbakke ble forresten flyttet til gården Bråten mellom Aspedammen og Ør, hvor det står den dag idag! Det nye våningshuset som ble bygd på Vestbakke i 1873 var på 54 kvadratmeter grunnflate og bestod av kjøkken, kammers, stue og loft. Dessuten var det en liten jordkjeller under en del av huset. Bygningen var plassert i øst-vestlig retning. Det hadde vel vært snakket om at huset egentlig burde vært bygd i nord-sydlig retning. Under en slik samtale som yngstesønnen Jens overhørte, sprang han ut og forsøkte å vri huset i den retningen!

Etter at Berthe Marie flyttet inn i det nye våningshuset på Vestbakke, pådro hun seg etter hvert tuberkulose - en sykdom hun senere døde av.

Vestbakke i forgrunnen. Eneboligen til venstre i bakgrunnen står omtrent der våningshus og uthus på Vestbakke sto før de ble revet rundt 1873. Bildet er tatt i 1960-årene.

EN NY TID I EMNING.

Anders og Berthe Marie står i «sin krafts alder» i midten av og siste halvpart av 1800-tallet. Ved siden av arbeidet på jordveien på Vestbakke, er Anders kontraktsforpliktet til å jobbe for familien Stang. Dessuten arbeider han som kirketjener ved Prestebakke kirke. Berthe Marie har helt sikkert fullt opp med barn og familieliv.

I Ørelven like nedenfor Vestbakke eier og driver familien Stang både sagbruk og mølledrift.

På veiene er det stor trafikk med mye svensker som skal til Halden på handleturn.

Allerede i 1860-årene begynner man stikkingen til jernbanetrase gjennom Idd og Enningdalen, og jernbanen er et interessant samtaleemne mann og mann imellom i de dager. Noen tror at det ikke vil bli bygget noen bane, mens andre mener det motsatte. Endelig - etter atskillige undersøkelser blir linjen over Kornsjø - Høgen vedtatt og Stortinget bevilger penger! Begeistringen er stor! Tenk å få jernbane her i denne avsideliggende fjelltrakt med stasjon ved Kornsjø! Tidlig på sommeren 1877 blir det foretatt takst på grunnavstøelse, og i august samme år er arbeidet i full gang med kontor på Prestebakke. Kaptein Ole Hansen blir ansatt som sjef for «Smaalenes 10de sektion». «Sektionen» strekker seg fra Ekeli på Buer til svenskegrensen og blir

dekket av 4 oppsynsmenn. De fleste av anleggsarbeiderne her ved grensen er svenske. De kommer fra svenske jernbaneanlegg som det er mange av på denne tiden. De økonomiske forhold for «rallarne» eller anleggsarbeiderne er beskjedne, målt med dagens forhold:

I fjellskjæringer kan man tjene ca. kr. 3,- pr. dag. I jordskjæringer kr. 2,50.

Hest og mann kan tjene kr. 3,50-4,00 pr. dag.

I gjengjeld er kostholdet rimelig:

Full kost får man for kr. 1,- pr. dag. Melk koster 10 øre literen. Kaffe 7 øre koppen. Ertesuppe 7 øre tallerken. Poteter og melk 10 øre.

For nattelosji betaler man 7 øre!

Jernbanelinjen Halden - Kornsjø blir ferdig i løpet av knapt 2 år, og den høytidelige innvielse av banestrekningen skjer 18. juli 1879 med selveste kong Oscar II i spissen!

Jernbanetraseen gjennom distriktet skaper mye liv og røre i lokalmiljøet. I de første månedene etter innvielsen reiser mange på lysttur fra Halden og omegn opp til det naturskjønne Dals Ed i Sverige. Slike «lysttog» går hver søndag og man kan reise tur-retur på enkel billett!

Præstebakke Stasjon blir etablert som samlingssted for en økende dyre-, gods- og persontrafikk. På enkle togrutetabeller kan man lese:

«Jernbanen for almindelig Afbenyttelse til Befordring af Passagerer, Bagage, Lil- og Fragtgods, Kjøreredskaper og Levende Dyr.»

I tiden før husene på Vestbakke blir flyttet og jernbanetraseen anlagt, må Anders og Berthe Marie ha hatt flott utsikt over Ørsjøen og Prestebakke, og på nært hold opplevd trafikken langs landeveien fra Sverige til Halden!

I den nordlige enden av Ørsjøen ligger Ørsgodset med Ør Glassverk, etablert i 1874. Glassverksarbeiderne er hovedsaklig svenske - fra Glafva i Värmland.

Her har de sitt arbeid og sine boliger. De har egen avholdslosje med det stolte navn «Carl den 12.»

Dessuten er det bygget en åttekantet musikkpaviljong, hvor Glassverkets eget hornorkester kan blåse av hjertens lyst! Et lite samfunn på totalt ca. 150 mennesker. På lystturene på Ørsjøen med Glassverkets dampbåt skaper musikken feststunder det går frasagn om rundt hele Ørsjøen!

Anders og Berthe Marie må ha opplevd noe av det samme som deres barnebarn, **Albert Marenus Stenersrød (1888-1977)**, gir en så fin beskrivelse av:

«Det var stor stas når dampbåten kom og blåste 3 ganger før den la til ved bryggen og dens passasjerer vandret opp til kirken iført lange kjoler og parasoller i silke med mange farver. Ved konfirmasjonene og de store

høytider var det så mange mennesker at de ikke alle fikk komme inn i kirken. Da møtte det opp fra byen torvkoner med småkaker og hjemmebakke karameller samt polkagriser, og ikke glemme Torgal «Godtkjøp» med en strisekk utsøkte epler fra fru Barbro Buers have. De var røde og fine som de fineste amerikanske.

Når det var barfrost om høsten kunne vi nok våkne når noen kjørte så det duret i veggene, og da spurtes nok andre dagen at «mor Bakke» hadde vært ute med babyen som hun hadde i vesken. Andre dagen mobiliserte slekt og venner og naboer med gratulasjoner og gaver. Fru Anne Bakke var jordmor, men i det daglige het hun «mor Bakke». Hun var gift med Iver Brynhildsen Bakke som forpaktet Prestebakke gård i en menneskealder.

Det var bedre naboskap dengangen enn nå. Når det lakkete mot jul, blev det brygget og bakt og så gikk de til hverandre etter tur og orden med hvert sitt melkespann og ystet ost. Den første opkokte melken blev hvit ost. Den blev lagret og stelt med efter gamle metoder. Andre opkoket måtte pakkes nokså længe. Nogen hadde lite melk, andre hadde mer - dermed var alle berget. Det var mange måter og presse til osten, og disse pressene blev kalt ysteteiner. Om høsten blev det også bakt flatbrød. De blev stekt på en stor malmplate som var 80 cm i tvermål, og blev lagt opp på et brannjern i den åpne grue og fyrt under med tør god ved. Disse store leivene blev opbevart på loftet. Rokken og veven var også en stor gjest i huset så og si hvert år. Da skulde det kares og spinnest garn til strømper og diverse annet. Det skulde væves kjoltøy og dessuten undertøi og sengetøi.»

MED HAMMER & MEISEL.

Stenindustrien ved Iddefjorden starter opp allerede rundt 1866. Dette blir en virksomhet som mer enn noe annet setter sitt preg på bygda og distriktene rundt både sosialt, økonomisk og politisk. Lyden av mineskudd, hammer og meisel. Rasling i kraner og lyden av dampskipsul som blander seg inn i larmen. Far og sønner følges ad til arbeid i fjellet. Befolkningen øker sterkt. Inntektene strømmer inn. Nye politiske strømninger skaper en bevisst og radikalisert stenhuggerstand. Firmanavn som N.S. Beer & Co. og A/S The British Norway Granite Company er på manges lepper. Forholdet mellom stenhuggerne og bøndene er tildels spent.

Stenhuggerne ser på bøndene som overklasse og «eiendomsbesittere» som med alle midler forsøker å utsuge arbeiderne.

Det hadde vært Anders' store drøm å få arbeide som stenhugger, akkurat som sine brødre, **Johannes** og **Hans Martin**, som begge ender opp som stenhuggerformenn i henholdsvis Heestrand i Bohuslen og Torsnes i Borge. Amputasjonen av høyrearmen setter en brutal stopp for stenhuggerplanene, men likevel: Anders lytter med stor interesse når brødrene eller andre kommer på besøk og praten kommer inn på stenhugging.

Det er også betegnende at døtrene **Hanna Martine**, **Inga Marie**, **Andrea Lovise** og **Anna Bernhardine** gifter seg med stenhuggere. Dessuten arbeider også sønnene **Lorentz Edvin** og **Jens** en tid som stenhuggere. Senere ser vi at også endel av barnebarna til Anders og Berthe Marie kommer til å arbeide som stenhuggere.

SYKDOM OG DØD.

Berthe Marie dør på Vestbakke i 1909 av tuberkulose, 74 år gammel. Hun ble som tidligere nevnt født på plassen Linkroken under gården Knegterød hvor faren var husmann. Senere flyttet familien til plassen Karmodalen under Berby for senere å ende opp på plassen Endekasa under gården Ende.

Berthe Marie sa om sitt eget navn at: «Det er et pent navn hvis de sier det riktig.» Hun ville at navnet Berthe skulle uttales med «smal» e-lyd og ikke æ-lyd.

Det fortelles at da hun lå syk på Vestbakke, kom Johan Bekmoen fra husmannsplassen Bekmoen under Prestebakke gård på besøk. De hadde slaktet en ku eller kalv på Bekmoen, og han kom med en ekstra fin kjøttbit til Berthe Marie og de andre på Vestbakke. Selv om Berthe Marie da hadde dårlig matlyst på grunn av sykdommen, spiste hun av dette kjøttet. De takket Johan Bekmoen for dette, og han svarte: «Jæ har slakta e' ku og en kæl, og det er ikke sagt at jæ ska' ha alt.»

Anders dør på Vestbakke i 1913 av leverkreft, 84 år gammel. Hans barnebarn, **Berthe Marie Hansen (f.1907)**, kan huske at Anders i 1912 kom ned til datteren sin, **Anna Bernhardine**, med barselgrøt (et spann med grøt) etter at hun hadde nedkommet med **Johan**. Berthe husker i den forbindelsen at søsteren **Ingeborg** ville utenfor og høre på en lirekassemann. Da satt bestefar Anders og trådte meien på vogga, så det nyfødte barnebarnet skulle være trygg og rolig.

Barnebarnet **Agnes Olsen, Plassen (f.1907)** gir denne beskrivelsen av sin bestefar Anders:

«Jeg husker bestefar Anders Vestbakke 2 ganger. Den ene gangen kom han til Plassen. Da var'n sjuk. Da husker jeg at det lå noen stokkær oppafor kjøkkenvinduet der. Han satte seg på døm, og vi ongær - Anders, lille-Johan og jeg - satte oss ved siden av'n. Da husker jeg at han hadde langt grått skjegg og så haddn kjepp. Og da satt'n og gråt. Jeg kan se ansiktet for meg. Han var jo gammel og grå.

Den andre gangen var da mamma (Mina Olava) og pappa (Johannes) hadde kommet til Plassen, og pappa var jo et slitets skinn så han arbeida jo natt og dag. Da var det jo sånn på våren at det var arbeide på saga, så de var der en periode. Så var det jo slåtten og pappa drev om natta og slådde. Det gikk natt og dag med han. Da hadde bestefar Vestbakke sagt det til mamma: «Ja, ja, det går vel så lenge han er ung å gjøre på det viset.» Han hadde sjøl fått erfare det at når man blir eldre så blir det vanskeligere. Han hadde a' fått slete, bestefar, du! Med bare en arm!

Siden husker jeg når han var sengeliggende, for han lå vel et halvt års tid inne i kammerset på Vestbakke. Jeg husker det var en søndag da som vi gikk bort til Vestbakke. Da husker jeg mamma hadde kokt ripsgrøt og hadde i en suppeterrin. På Vestbakke tok de og delte opp på en tallerken. Han spiste litt, men det var'nte stort for da var'n merka.»

Berthe Marie og Anders etterlot seg 8 barn. Yngstebarnet **Jens** er den i barneflokk som kommer til å føre arven videre på flere måter: Dels ved at han i 1916 begynner som kirketjener ved Prestebakke kirke og dels ved at han etterhvert flytter til Vestbakke og fortsetter arbeidet for familien Stang.

3. DE ÅTTE BARNA - HVORDAN GIKK DET MED DEM?

ANNE BOLETTE (1855-1900)

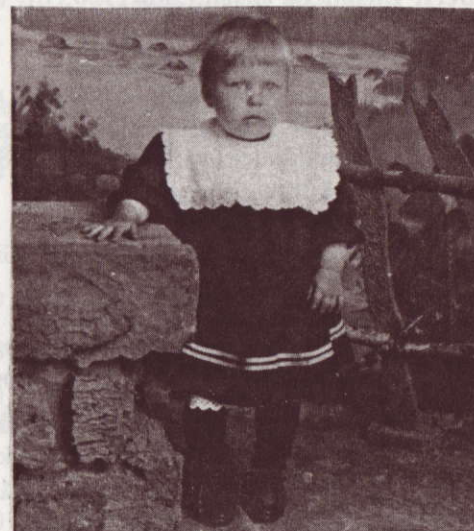

Anne Bolette arbeider en tid som tjenestepike i villaen til familien Stang på Prestebakke. Her får hun datteren **Amanda**. Faren er svensk og ansatt som gartner hos familien Stang. Familien Stang føler en viss forpliktelse overfor Anne Bolette og lar henne få flytte til Møllerbakken ved Prestebakke Mølle og bosette seg der med sin datter. Her bor de i mange år. Anne Bolette blir etterhvert syk - hun lider av «vattersott». Datteren **Amanda** blir kjent med **Hans Anton Eliassen** som på denne tiden bor på Glendekasa ved Søtholmen. De gifter seg og Hans er til sjøs i mange år.

Etter at Anne Bolette dør 1900, bare 45 år gammel, fortsetter Amanda å bo alene på Møllerbakken når mannen er til sjøs. På denne tiden går de fra Vestbakke som har anledning til det, ned til henne for å hjelpe henne og være hos henne. Om ingen andre har mulighet, går ihvertfall morfaren Anders ned til henne. Hans og Amanda får 13 barn ialt, hvorav 1 dør som spebarn. 6 av barna blir født på Møllerbakken og 7 blir født på plassen Bråtane under Prestebakke gård.

Etter mange år til sjøs er blant annet Anders imot at Hans på ny skal skaffe seg hyre. Han føyer seg og blir på landjorda.

Etter å ha bodd på Bråtane, bosetter Hans og Amanda seg med sin familie en kortere tid på Vestbakke, før de flytter til Halden.

Berthe Sofie Eliassen (1900-1980). Datter til Amanda og Hans Anton Eliassen. Oldebarn av Anders og Berthe Marie Vestbakke.

Oversikt over Anne Bolettes videre slekt:

Anne Bolette Andersdatter Vestbakke (1855-1900)

2 barn: (barnebarn til A & BM)

- 1) **Amanda Pettersen, f.18/4-1878 d.1963.** Gift med Hans Anton Eliassen Bråtene, f.17/10-1869 d.1954. Bosatt bl.a. på Møllerbakken, Bråtane, Vestbakke og i Halden.

12 barn: (oldebarn til A & BM)

- 1) **Berthe Sofie Eliassen, f.10/2-1900 d.1980.** Gift med William Ludvik Olsen, f.5/4-1903.

3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Per Olsen, d.1928, 13 mnd. gammel.**
- 2) **Rigmor Katrine Olsen, f.23/1-1932.** Gift med Leif Henning Omberg, f.11/1-1934.

2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Randi Elisabeth, f.28/10-1957.** Gift med Bengt Harald Nordahl, f.16/2-1953.

2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Linda Nordahl, f.4/6-1976**

- 2) Charlotte Nordahl,f.9/9-1990
- 2) Henning Christian Omberg,f.1/10-1961.
- 3) Berit Elisabeth Olsen,f.8/6-1936.Gift med Jan Richard Jacobsen,f.20/3-1931.
3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Gina Anette Jacobsen,f.25/3-1960.Gift med Knut Jørgen Slang,f.15/9-1958. 3 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Charlotte Madeleine Slang,f.20/2-1985
- 2) Henrik Adrian Slang,f.2/6-1987
- 3) Victoria Sophie Slang,f.16/9-1991
- 2) Grethe Elisabeth Jacobsen,f.24/8-1961. Gift med Tom Arne Andreassen,f.31/3-1961.
2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Veronica Elise Andreassen,f.19/10-1987
- 2) Caroline Mari Andreassen,f.21/11-1992
- 3) Sidsel Charlotte Jacobsen,f.1/4-1966.Gift med Terje Amundsen,f.16/12-1965.
1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Sara Louise,f.13/3-1991
- 2) Anna Bolette Eliassen,f.9/7-1903 d.1984.Gift med Øystein Wilhelm Buckholm,f.29/5-1902 d.1984. Ingen barn.
- 3) Oddmund Bråtene,f.9/6-1905 d.17/10-1986.Gift med Astrid Helene f.Holmene,f.21/11-1908 d.29/7-1991. 4 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Teje Asbjørn Bråtene,f.1/9-1933.Gift med Bjørg f. Johansen,f.23/5-1937. 4 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Wenche Elisabeth Bråtene,f.14/8-1957. Skilt.
2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Janet Madelen,f.27/10-1976
- 2) Carina,f.13/9-1985
- 2) Hanne Kristine Bråtene,f.13/9-1962. Skilt.
1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Geir Espen Bråtene,f.29/3-1990
- 3) Morten Bråtene,f.27/8-1963.
1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Ole Martin Bråtene,f.7/7-1986.
- 4) Trond Bråtene,f.27/8-1963. Samboer med Karin Ek Joachimiak,f.26/4-1965.
1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Malin Ek Bråtene,f.9/11-1989
- 2) Klaus Bråtene, f.14/4-1935. Gift med Dagrunn f.Pettersen, f.11/7-1939. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Nina Bråtene,f.12/10-1959.
1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)

- 1) Andreas Bråtene,f.10/9-1994
- 2) Pål Bråtene,f.15/5-1964. Samboer med Else Marit Kristiansen,f.5/9-1967.
1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Joakim Bråtene Kristiansen,f.28/4-1994
- 3) Inger Helene Bråtene,f.22/12-1940.Gift med Åge Olsen,f.11/2-1940.
3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Sven-Åge Bråtene,f.30/8-1962. Gift med Maricka f.Larsen, f.24/10-1962. 2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Karoline Bråtene,f.6/11-1987
- 2) Susanne Bråtene,f.5/4-1990
- 2) Anita,f.5/5-1964.Gift med Lars Petter Melby, f.26/6-1961.
1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Annette Melby,f.29/9-1988
- 3) Hans-Martin Olsen,f.14/5-1973.
- 4) Turid Anette Bråtene,f.3/8-1945. Gift med Ole Hartvik Johannesen,f.31/7-1942 d.22/6-1988.
2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Jarle Andre Johannesen,f.19/2-1970
- 2) Jørn Cato Johannesen,f.15/11-1971
- 4) Ragnhild Marie Eliassen,f.15/7-1907 d.1993.Gift med Aksel Norman Simensen,f.23/5-1901 d.1971. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Anne-Lise Simensen,f.22/1-1929.Gift med Asbjørn Thomassen, f.7/ 5-1926 d.1995. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Marianne Holm,f.21/1-1957. Gift med Øyvind Holm, f.19/7-1958. Ingen barn.
- 2) Stine Storli,f.10/2-1963
2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) May-Linn,f.9/12-1979
- 2) Mats,f.3/2-1986
- 2) Sven-Åge Simensen,f.11/10-1934 d.1952.
- 3) Wenche Granli,f.14/11-1943. Gift med Olai Godtfred Granli,f.20/ 10-1936.
- 5) Martha Elisabeth Eliassen,f.3/6-1909 d.1987. Gift med Thorbjørn Larsen, f.29/10-1913,Oslo.
- 6) Thora Berglioth Eliassen,f.6/7-1911. Gift med Birger Asbjørn Olaussen,f.21/5-1912 d.11/6-1990. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Hans Erik Olaussen,f.8/5-1938. Gift med Grethe f.Sandaker,f.12/6- 1940. 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Jim Olaussen,f.26/1-1964. Gift med Irene f.Felde, f.16/9-1969.
- 2) Per Richard Olaussen,f.29/11-1965. Gift med Trine f.Antonsen,f.17/8-1967. 1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) Kamilla Olaussen,f.28/6-1993

- 3) **Siv Olaussen,f.27/12-1968.** Gift med Pål Ystrøm, f.26/12-1967.
- 2) **Svein-Birger Olaussen,f.10/6-1943.** Gift med Solveig f. Strøm, f.16/5-1947. 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Anne-Beathe Olaussen,f.16/6-1971**
  - 2) **Elisabeth Olaussen,f.12/5-1978**
  - 3) **Cathrine Olaussen,f.12/5-1978**
- 3) **Kari Olaussen,f.17/3-1948.** Gift med Per Ola Moen, f.30/12-1945. 2 barn. Skilt 1979. Nå samboer med Nils Nordskogen,f.24/4-1942. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Hans Jarle Moen,f.29/3-1968**
  - 2) **Lasse Andre Moen,f.16/2-1971**
- 7) **Gudrun Helene Eliassen,f.11/4-1913.** Gift med Ernst Johnsen, f.18/5-1906 d.1956. Nå samboer med Sverre Schau,f.28/10-1917.
- 8) **Jørgen Bernhard Bråtene,f.7/5-1915.** Gift med Åse Antonie f.Larsen, f.20/9-1920. 2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Anne,f.25/12-1945.** Gift med Anders Brunborg,f.27/12-44. Skilt. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Ole-Martin,f.26/4-1964**
    - 2) **Thomas,f.21/1-1970.** Samboer med Mari-Ann Lunner, f.22/5-1975. 1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Silje Marie,f.18/2-1994**
    - 2) **Ivar,f.27/11-1952.** Gift med Anne-Kari f.Brekke, f.12/5-1955. Skilt.
  - 9) **Johan Henrik Eliassen,f.6/4-1916 d.15/6-1994.** Gift med Aslaug Helene f.Andersen,f.11/7-1916 d.30/9-1988. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **May Viola,f.24/3-1942.** Gift med Rolf Karlsen,f.12/4-1941 1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Liv Grete,f.26/12-1960.** Gift med Jan Karrestad, f.13/4-1958. 2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Per-Egil,f.27/4-1985**
        - 2) **Geir-Arne,f.10/1-1987**
      - 2) **Thor-Odd Arthur,f.20/3-1946.** Gift med Torill f.Iversen, f.31/12-1947. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Yvonne,f.6/5-1968.** Gift med Runar Andersen, f.16/4-1955. 1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
          - 1) **Lars Runar,f.9/10-1993**
          - 2) **Tom-Ingar,f.14/4-1972.**
      - 3) **Evelyn Synnøve,f.16/4-1950.** Gift med Robert Sjøli, f.2/3-1947. 1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Marianne,f.27/12-1969.** Samboer med Morten Samuelsen, f.18/2-1967.
      - 10) **Thorleif Asbjørn Bråtene,f.18/4-1917.** Gift med Elly f. Pettersen, f.10/3-1910. Utvandret med familien til Los Angeles,California USA. 2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Asbjørn Bråtene,f.16/4-1945.** Gift med Janice f. Gerresen, f.28/2-1946. 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Tanya,f.1/5-1974**
  - 2) **Christopher,f.7/4-1977**
  - 3) **David,f.1/2-1984**
- 2) **Laila Bråtene,f.5/10-1948.**
- 11) **Sigurd Olaf Eliassen,f.19/3-1920.** Gift med Hjørdis Ovidia f. Tingelholm,f.7/12-1919. Bosatt i Halden. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Marit Synnøve Wahlund f.Eliassen,9/12-1942.** Gift med Per Kristian Wahlund,f.15/9-1940. Bosatt i Halden. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Tone Wahlund,f.2/10-1966.** Gift med Johnny Prytz Eriksen,f.2/10-1965. Bosatt i Halden. 1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Elin Wahlund Eriksen,f.28/6-1994**
      - 2) **Morten Wahlund,f.28/5-1970.** Bosatt i Berg,Østfold.
    - 2) **Eva Riis f.Eliassen,f.18/10-1945.** Gift med Jan Riis, f.31/12-1942. 1 barn. Separert 1993. Bor i Sarpsborg. 1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Henning Riis,f.13/9-1969.** Bosatt i Sarpsborg.
    - 3) **Tom Eliassen,f.9/4-1951.** Gift med Bjørg f.Madsen. 2 barn. Skilt. Nå samboer med Inger Johnsen,f.22/1-64. Bosatt i Halden. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Mona Eliassen,f.4/12-1976.** Bosatt i Halden.
      - 2) **Nina Eliassen,f.1/5-1978.** Bosatt i Halden.
  - 12) **Knut Braatene,f.24/3-1921.** Gift med Ingrid Elfride f. Skibsted, f.27/1-1924. Bosatt i Halden. 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Elisabeth,f.1/3-1949.** Forlovet med Bjarne Markus Karlsen, f.20/3-1938, Askim.
    - 2) **Johan Bernhard,f.1/10-1882 d.4/10-1883.** Moren Anne Bolette Andersdatter bodde på «Indtaget» under Folkeseth på denne tiden. Johan Bernhard ble døpt 15/10-1882,og faddere ved dåpen var bl.a. oldefaren stenhugger Hans Olsen, bror til morfaren Anders - Martin Hansen - og tanten Mina Andersdatter Vestbakke.

HANNA MARTINE (1858 - 1938).

Hanna Martine blir gift med stenhugger **Johannes Edvin Olsen**. De bosetter seg på plassen Buerengen på Buer. Hanna Martine beskrives som et slitets menneske. Hjelpsom. I tillegg til arbeidet i familien hjelper hun naboer og andre med søm o.lign. Hjelpsomhet og fellesskap preger hennes og Johannes' familie. Selv i små kår yter de hjelp til andre.

Johannes er bl.a. med i arbeidet med å planere den nederste kirkegården ved Prestebakke kirke. Dette området blir tatt i bruk 1919. Hanna Martine og Johannes får 8 barn.

Oversikt over Hanna Martines videre slekt:

Hanna Martine Andersdatter Vestbakke g.m. Johannes Edvin Olsen.

8 barn: (barnebarn til A & BM)

- 1) **Anna Othilie (1883-1969)**. Ugift. Bosatt på Buerengen, Buer.
2 barn: (oldebarn til A & BM)
  - 1) **Trygve, f.1/3-1904 d.16/3-1970**. Ugift. Bosatt på Buerengen.
  - 2) **Margit, f.23/12-1912**. Gift med Birger Svendsen (1909 - 88). Bosatt på Ende i Enningdalen i mange år. Flyttet senere til Halden.
3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Hanna, f.28/4-1937**. Ugift.
    - 2) **Berit, f.16/9-1943**. Ugift.
    - 3) **Oddbjørg, f.15/3-1950**. Gift 1.g. med Roger Rønningborg. 1 barn. Skilt. Gift 2.g. med oberstløytnant Thor Gulbrandsen, f.20/10-1952.
1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Jack Tony, f.2/7-1970**.
- 2) **Mathea, f.27/9-1885 d.3/11-1970**. Gift med Johan Th. Buer, f.7/4-1880

d.22/3-1920. 1 barn: (oldebarn til A & BM)

- 1) **Johanne, f.30/9-1920**. Gift med Gunnar Ødegård, f.8/3-1913, Fluberg. Ingen barn. Paret bosatt på Buerengen og i Halden.
- 3) **Inga, f.31/3-1888 d.11/7-1970**. Gift med stenhugger Lorentz Olsen, Berby, f.10/8-1881 d.13/1-1963. 4 barn: (oldebarn til A & BM)
  - 1) **Bergljot Buerengen, f.9/12-1907 d.12/2-1938**. Ugift. Aktiv i Frelsesarmeen.
  - 2) **Birger Buerengen, f.4/4-1910 d.20/12-1978**. Gift med Alfhild f. Sletten fra Salangen (død 56 år gml. i 1973). Aktiv i Frelsesarmeen.
1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Harald Laurits Buerengen, f.13/12-1947**. Gift med Marit Skårdalsmo fra Røros, f.20/4-1947. 4 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Tone Gunn Buerengen Solheim, f.30/6-1974**. Gift med Kjetil Solheim, Levanger.
      - 2) **Tommy Buerengen, f.8/5-1976**.
      - 3) **Hanne Merethe Buerengen, f.3/10-1980**.
      - 4) **Daniel Buerengen, f.13/9-1989**.
    - 3) **Rolf Georg Buerengen, f.4/8-1912**. Gift med Helga Olava f. Sukkehagen fra Svinndal, Østfold, f.19/5-1914. 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Einar Laurits Buerengen, f.20/3-1952**. Gift med Anne Karin f. Andresen, f.7/2-1950 fra Blaker.
2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Siv Annette Buerengen, f.20/3-1974**.
        - 2) **Rolf Ivar Buerengen, f.15/5-1981**.
      - 4) **Jens Yngvar Olsen, f.28/8-1925 d.27/8-1969**. Ugift.
    - 4) **Helga, f.27/9-1890 d.9/6-1974**. Gift med Paul Andersen, Halden, f.2/3-1886 d.4/4-1975. 2 barn: (oldebarn til A & BM)
      - 1) **Kjell, f.1/11-1911 d.22/8-1959**. Gift med Angela f. Klein, Halden, f.28/4-1917. 2 barn (tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Else Jorun, f.31/10-1952**. Gift med Sverre Pedersen, f.7/11-1954, fra Herføl. 1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
          - 1) **Anne Elisabeth, f.6/11-1975**.
        - 2) **Kjell Oddvar, f.24/2-1957**. 1 barn fra 1. ekteskap. Gift 2.g. med Ingun f. Bjørkum, f.13/11-1963, fra Lærdal.
3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
          - 1) **Fransisca, f.1/4-1982**
          - 2) **Anneli, f.28/4-1993**
          - 3) **Jostein, f.13/10-1994**
      - 2) **Erling, f.16/10-1912 d.1988**. Gift med Agnes f. Bjerkmann, f.1/11-1914. 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Turid, f.19/4-1948**. Gift med Gunnar Edvardsen, f.27/8-1946, Larvik.
2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
          - 1) **Nils Thorbjørn, f.2/5-1977**

- 2) **Marthe Synøve**,f.6/3-1980
- 5) **Johan Hartvik**,f.6/9-1893 d.18/1-1978. Gift med Signe f.Nielsen f.1/12-1892 d.14/8-1982. 1 barn: (oldebarn til A & BM)
- 1) **Inger Helene**,f.15/2-1932. Gift med Odd Fjeld,f.1/9-1930, fra Telemark.
3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Jan Halvor**,f.3/10-1955. Gift med Solveig f.Nesse, f.16/9-1957.
2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Hans Erik**,f.29/11-1988
- 2) **Hanna Emilie**,f.19/4-1990
- 2) **Liv Signe**,f.6/1-1960. Ugift.
- 3) **Hanne Marie**,f.24/5-1963. Ugift.
- 6) **Valborg**,f.1895 d.1918. Gift med Johan Veden,Tistedal.
1 barn: (oldebarn til A & BM)
- 1) **Marit Sofie**,f.27/5-1917. Gift med Hans Theodor Kjelvik, f.26/5-1912.
6 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Margot Helene**,f.31/3-1940. Gift med Jan Killingrød, f.9/11-1939.
4 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Runar**,f.7/4-1962. Gift med Mona Rolness,f.17/1-1963.
3 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Maria**,f.1/10-1986
- 2) **Kristoffer**,f.28/2-1988
- 3) **Andreas**,f.24/2-1991
- 2) **Mette**,f.6/8-1963. Gift med Bjørn-Arild Lundquist, f.16/4-1960.
3 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Marlene**,f.4/3-1988
- 2) **Henriette**,f.15/12-1989
- 3) **Elisabeth**,f.14/12-1992
- 3) **Trond**,f.27/1-1965. Samboer med Eli Nes,f.27/3-1966.
- 4) **Jan Øystein**,f.12/2-1970. Samboer med Unni Henriksen.
- 2) **Oddvar Kjelvik**,f.5/5-1942. Gift med Eva Irene, f.26/11-1944.
2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Tommy Kjelvik**,f.3/3-1964. Gift m.Elisabeth,f.14/8-66.
2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Kristoffer Kjelvik**,f.6/2-1990
- 2) **Espen Kjelvik**,f.31/10-1991
- 2) **Annika Cathrin Kjelvik**,f.20/12-1970. Samboer med Morten Hensjold Jensen,f.16/8-1967.
1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Henrik Kjelvik Jensen**,f.9/10-1993
- 3) **Øivind Kjelvik**,f.2/7-1944. Gift med Eva Sofie f.Malmqvist, f.28/7-1949. 1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Hege Yvonn Kjelvik**,f.3/8-1971
- 4) **May Reidun**,f.1/5-1947. Gift med John Henry Johannesen,

- f.8/9-1929 d.4/8-1984. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **John Robert Johannesen**,f.28/8-1967
- 2) **May Kristin Johannesen**,f.20/12-1969. Samboer med Per Jonny Telnes,f.26/8-1964. 1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Markus Johannesen Telnes**,f.22/7-1994
- 5) **Hans-Kristen Kjelvik**,f.29/10-1950. Gift med Hege f. Nyseth, f.20/7-1954. 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Morten Johan Kjelvik**,f.9/7-1979
- 2) **Magnus Kjelvik**,f.19/4-1982
- 3) **Thomas Kjelvik**,f.14/4-1984
- 6) **Evelyn Anita Kjelvik**,f.25/9-1955. Gift med Roar de Flon, f.23/6-1953. 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Tom Roger de Flon**,f.21/1-1974
- 2) **Fredrik de Flon**,f.7/2-1980
- 3) **Heidi Marie de Flon**,f.15/7-1982
- 7) **Anders Omar**,f.26/5-1898 d.10/10-1983. Gift med Gerda Monica f.Hansson,f.4/5-1903 d.29/12-1994. 4 barn: (oldebarn til A & BM)
- 1) **Gerd Synnøve Johansen**,f.16/6-1923. Gift med Egil Johansen, f.13/7-1921 d.8/2-1993. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Gerd Irene Johansen**,f.29/8-1947
- 2) **Anne-Grethe Holm**,f.14/7-1951. Gift med Sverre Holm, f.27/3-1946.
1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Gro-Merethe Holm**,f.21/2-1978
- 3) **Eva Kathrine Johansen**,f.8/11-1962. Samboer med Olav Nesbakken,f.22/2-1960. 1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Kathrine Nesbakken**,f.10/4-1992
- 2) **Marit Solveig Olvang**,f.25/10-1924. Gift med John Georg Olvang, f.4/9-1922. 2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **John Åge Olvang**,f.28/5-1945
- 2) **Hans Roger Olvang**,f.24/4-1947. Gift med Else-May f. Sigvartsen,f.4/1-1950.
- 3) **Signhild Irene Larsen**,f.3/8-1927. Gift med Bjørn Adolf Larsen, f.5/6-1926. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Thorbjørn Larsen**,f.11/1-1948
- 2) **Steinar Larsen**,f.2/4-1949. Gift med Grethe f. Kylstad, f.17/8-1952.
3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Erik Kylstad Larsen**,f.1/6-1976
- 2) **Beate Kylstad Larsen**,f.20/6-1978
- 3) **Astrid Irene Kylstad Larsen**,f.26/9-1987
- 4) **Roy Andreas Johannesen**,f.16/3-1941. Gift med Reidun Helene f.Bøe,f.21/3-1942. 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Sonny Helen Johannesen**,f.25/9-1973
- 8) **Jens Ludvig**,f.1897 d.1914. Døde av lungebetennelse på Buerengen.

Brødrene Anders Omar (til venstre) og Johan Hartvik Johannessen Burerengen. Sønner til Hanna Martine og Johannes Olsen, Burerengen. Barnebarn til Anders og Berthe Marie Vestbakke.

På eldre dager. Hanna Martine og Johannes Olsen Burerengen.

**LORENTZ EDVIN
(1860 - 1937).**

Lorentz Edvin er nummer 3 i barneflokket til Anders og Berthe Marie på Vestbakke. Han blir som tidligere nevnt født samme måned som faren Anders underskriver husmannskontrakten på Vestbakke. Lorentz blir gift med **Ida Marie Cathrine Simensen (1865-1947)** fra gården Stenersrød ved Prestebakke. Paret bosetter seg etterhvert på Stenersrød. De får 5 barn.

Agnès Olsen (f.1907) forteller dette om Ida og Lorentz:

«Jeg kan se tante Ida i erindringen veldig godt. Lita og nett og koselig. Jeg kan huske ifra besøk der borte. Jeg var med mamma og pappa og det var så koselig der borte om søndags ettermiddan. Også alltid gjorde ho så mye ta onkel Lorentz, vet du! Mamma kunne jo fortelle det, så uendelig gjerne som ho ville få tak i han. Han var livat og sånn, så han hadde flere han var ute med. Mamma (Mina Olava) kunne fortelle at bestemor Vestbakke (Berthe Marie) hadde kommet bort til Stenersrød en gang i et ærend. Da hadde tante Ida som var ung jente sittet så spent og sett på det ho tok fram, og så satt ho og tenkte høyt, så bestemor Vestbakke hadde tydelig hørt: «Ånei, jæ får nok ent'no brev!» Der satt ho og håba det at bestemor skulle ha med noen beskjed fra Lorentz! Bestemor (Berthe Marie) fortalte det siden og ho syntes nesten rent synd på ho. Da vi var der borte og satt ved bordet og drakk kaffe, så stod alltid tante Ida og holdt onkel Lorentz med begge hender på skuldrene hans ved bordet når han spiste. Det gjorde ho alltid.»

Lorentz Edvin og Ida Stenersrød med ett av barna.

3 av barna til Lorentz og Ida Stenersrød. Fra venstre: Anna Birgitte (1894-1978), Albert Marenius (1888-1977) og Jens Richard (1891-1979).

En annen episode Lorentz var involvert i:

I perioden 1908-16 arbeider det en mann som kirketjener ved Prestebakke kirke som egentlig kommer fra Sverige. Så faller det seg slik at denne mannen en søndag står på kirkebakken for å ta imot presten som kommer til kirken med hest og karjol fra Idd. Dessverre er presten litt sent ute, så kirketjeneren blir urolig. Lorentz kommer gående og skal til kirken, han også. Soknepresten og Lorentz kommer på samme tid. Kirketjeneren - som er impulsiv og hastig av seg - sier da: »Du Lorentz får ta å binde hesten, og binde'n så han vender rævi hidover, for tidi er ude så jæ må ringe!»

Presten går av karjolen med kofferten sin og forsvinner inn i sakristiet, og han ler hele veien!

Lorentz Edvins og Idas videre slekt:

Lorentz Edvin Andersen Vestbakke g.m. Ida Marie Cathrine Simensen, Stenersrød.

5 barn: (barnebarn til A & BM)

- 1) **Albert Marenius Stenersrød, f.1888 d.1977.** Gift med Gerda f.Kjelvik, f.1894 d.1963. Gårdbruker. Bosatt på Stenersrød. 6 barn: (oldebarn til A & BM)
  - 1) **Thure Stenersrød, f.1919 d.1990.** Ugift. Bosatt på Stenersrød. Arbeidet i mange år ved Saugbrugsforeningen, Halden. Ivrig konkurranseskytter.
  - 2) **Ragnvald Stenersrød, f.1920.** Gift med Olea. Ansatt ved NSB. Bosatt i

Halden. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Rolf, f.1948.** Gift med Christina f. Johansson, Boden i Sverige. Konsulent. Bosatt i Jønkøping. Ingen barn.
- 2) **Anne, f.1952.** Gift med Morten Kjølbo, Tistedal. Bosatt i Halden.

1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Thomas, f.3/7-1988**
- 3) **Mona Irene, f.1959.** Samboer med Erik Hågensen, Halden. Bosatt i Knardal, Halden.

3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Mia, f.12/3-1985**
- 2) **Mats Erik, f.14/2-1991**
- 3) **Oda Emilie, 12/4-1994**
- 3) **Gunnar Stenersrød, f.1921.** Ugift. Bosatt på Stenersrød. Ansatt i mange år hos O.A.Mørk, Halden.
- 4) **Reidar Stenersrød, f.1922.** Gift med Kirsten f.Bødalen. Bosatt på Stene ved Strømstad, Sverige. 5 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Vinnie.** Gift.
  - 2) **Roy.** Ugift.
  - 3) **Rune.** Ugift.
  - 4) **Yvonne.** Gift.
  - 5) **Kjell.** Gift med Lene f. Bergstrøm. Bosatt i Halden.
- 5) **Solveig Stenersrød, f.1923.** Ugift. Bosatt i Halden.

1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Signe, f.1946.** Gift med Gøran Olsson, Bullaren, Sverige. Skilt. Bosatt på Østad, Bullarebygden. 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Patrik**
  - 2) **Monica**
  - 3) **Greger**

- 6) **Einar Stenersrød, f.1925.** Gift med Margrethe f.Syversen, Halden (død). Bosatt i Halden. 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Per.** Gift. Enkemann. Bosatt i Halden.

2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Elin**
- 2) **Pål Espen**

- 2) **Jens Richard Stenersrød, f.1891 d.1979.** Gift med Dagny Mathilde f.Pettersen. I mange år ansatt i NSB som stasjonsformann ved Fredrikstad stasjon. Bosatt i Fredrikstad. 4 barn: (oldebarn til A & BM)

- 1) **Odvar Stenersrød, f.1917.** Gift 30/4-1949 med Aslaug Johanne f.Kjølberg, f.6/10-1920 fra Sellebakk i Borge. Arbeidet i NSB som konduktør i mange år. Nå bosatt i Ski. 2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Odd-Egil Stenersrød, f.4/9-1950.** Ugift. Elektroformann på Oslo S. Bosatt i Ski.

- 2) **Torbjørn Stenersrød, f.26/7-1954.** Ugift. Ansatt ved Den norske Opera, Oslo. Bosatt i Oslo.
- 2) **Einar Stenersrød, f.1918.** Gift med Mary f.Magnussen, Fredrikstad. Arbeidet som bokholder ved skipsmeglerkontoret Mørcks Efterfølger, Fredrikstad. Bosatt i Fredrikstad.
3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Ernst-Richard Stenersrød, f.22/6-1945.** Gift 1.g. med Solveig f.Tønnesen, f.1945, Oslo. Skilt. Utdannet sykepleier. Nå bosatt på Askøy utenfor Bergen. 4 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Elise Therese, f.14/4-1969.** Utdanner seg til fysioterapeut. Bosatt i Oslo.
- 2) **Hanne Thea, f.10/2-1971.** Student. Bosatt i Oslo.
- 3) **Ernst-Richard, f.9/10-1974.** Bosatt i Landåsbygda ved Gjøvik.
- 4) **Einar, f.21/5-1977.** Bosatt i Landåsbygda ved Gjøvik.
- 2) **Ulf Stenersrød, f.15/11-1947.** Gift 1.g. med Elisabeth f. Sverdrup, f.10/2-1948. 2 barn. Skilt. Gift 2.g. med Rigmor «Rikke» f.Andreassen, f.24/1-1953. 1 barn. Bosatt i Fredrikstad.
3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Mette, f.21/10-1970.** Gift 1993. Skilt. Studerer økonomi. Bosatt i Oslo.
- 2) **Jens Georg, f.3/1-1972.** Arbeider i forretning i Kristiansund.
- 3) **Fredrik, f.4/3-1981.**
- 3) **Anne Elisabeth, f.29/3-1954.** Gift 1.g. med Leif Berge, f.24/4-1950. 1 barn. Skilt. Nå samboer med Erik Dørum, f.2/1-1950. Arbeider innen HVPU. Bosatt i Molde. 1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Are, f.1/3-1979.**
- 3) **Borgny Stenersrød, f.1/3-1928.** Ugift. Arbeidet som kontorfullmektig. Bosatt i Sandvika, Bærum.
- 4) **Mary Stenersrød, f.1/3-1928.** Ugift. Arbeidet som kontorfullmektig og musikkpedagog. Bosatt i Sandvika, Bærum.
- 3) **Anna Birgitte Stenersrød, f.1894 d.1978.** Ugift. Arbeidet i mange år i «huspost» for familien Skjeggerød på Skjeggerød gård ved Kornsjø.
- 4) **Sigurd Stenersrød, f.1898 d.1971.** Gift 1916 med Karin f. Johansson, f.1899. Ansatt i NSB som stasjonsformann ved Moss stasjon. Bosatt på Høiden ved Moss. 3 barn: (oldebarn til A & BM)
- 1) **Arne Stenersrød, f.16/11-1920.** Gift med Ruth f.Grimsrud, f.16/11-1919. Arbeidet som lærer. 1 Barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Karin, f.21/3-1946.** Gift med Bjørn Aas Olsen, f.28/8-1946.
2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Anne Karin, f. 23/10-1969.** Ansatt ved Borregaard, Sarpsborg.
- 2) **Marianne, f.22/5-1972.**
- 2) **Irene, f.7/4-1924.** Gift med Øistein Jacobsen. Bosatt på Jeløya, Moss.
1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Gunnar, f.6/4-1945 d.7/12-1980.** Ugift.
- 3) **Asbjørn, f.15/3-1928.** Gift med Marit f.Grorud, f.8/7-1919, fra Son. Arbeider som snekker. Ingen barn.
- 5) **Einar Stenersrød, f.1901 d.1912.**

Jens Richard Stenersrød (1891- 1979).
Barnebarn til Anders og Berthe Marie Vestbakke.

Familietreff på Stenersrød 1947. Sittende fra venstre: Anna O. Buerengen, Ida Stenersrød, Anna Vestbakke Bøe med eldstesønn Lars Johan på fanget. Bak fra venstre: Dagny Stenersrød, Anna Stenersrød, Hanna Woldheim, Ester Vestbakke.

MINA OLAVA (1865 - 1947)

Mina Olava blir født 20.april 1865 og døpt 5.juni samme år i Prestebakke kirke. Faddere ved dåpen er Hans Martin Bergersen, Fredrikshald, Anders Larsen, Ørebakke og Marte Hansdatter, Ørebakke. Hun blir født på Vestbakke før bygningene blir revet og bygd opp hvor de står idag. Mina Olava vokser opp og gifter seg med stenhugger **Hans Kristian Olsen, f.1856 d.1889**. Etter at Hans Kristian dør av en nyresykdom bare 33 år gammel, sitter Mina Olava igjen som enke med 2 døtre bare 24 år gammel! Den yngste datteren, **Hanna Otilie**, blir faktisk født 3 måneder etter farens død. Nå får Mina Olava tillatelse av Stang til å bo på Vestbakke med døtrene **Inga** og **Hanna Otilie**. Ja, Hanna Otilie blir faktisk født på Vestbakke 27.januar 1890. Mina Olava bor nå på Vestbakke i ca.12 år. I tillegg til arbeidet i familien, jobber hun for familien Stang borte i «Stangevillaen» som «alt-mulig-kvinne». Her assisterer hun også den ansatte helårsgartneren i haven. I tillegg arbeider hun i huset for Stang. På denne tiden bruker familien Stang villaen kun om sommeren, og bor i Halden om vinteren. Mina Olava disponerer nøkkelen til «Stangevillaen» i 7 år. Hun vasker, ruller, stiver og stryker alt tøy til familien Stang. Dette foregår slik: Når familien Stang holder til i Halden, sendes en stor «Amerikakoffert» med tøyvask fra Knardal og opp til Prestebakke stasjon med toget. Forpakteren av Prestebakke gård, Iver Brynhildsen Bakke, frakter så kofferten fra Prestebakke stasjon og bort til «Stangevillaen». Mina Olava bruker nå som regel 4 dager på å vaske, rulle, tørke, stive og stryke tøyet før det blir sendt med toget ned igjen, og ny tøyvask kommer i retur. Hun vasker alt fra de fineste damaskduker til nattserker for både herskap og tjenere! For dette har hun 80 øre dagen i betaling.

Av og til reiser hun også ned til Knardal med toget for å få oppgjør hos familien Stang. Det er ved en slik anledning hun for første gang stifter bekjentskap med **Sofie Andersson** som senere gifter seg med Mina Olavas bror, **Jens**. Sofie arbeider på denne tiden som kokke i huset til Stang på Knardal, og da hun ser Mina Olava komme, sier hun: «Nej, jasså ær det Mina Vestbakke som frua snakker så mye om!» I tillegg til arbeidet for familien Stang, hjelper Mina Olava også sin far, Anders, i kirken hvor han også har ansvaret for renholdet. Mina Olavas eldste datter, **Inga**, bor på Vestbakke sammen med moren fra hun er ca.4 år og frem til konfirmasjonsalderen. Deretter drar hun ut og får seg «husposttjeneste.» Senere gifter Inga seg med **Ludvig Olsen** fra Nøssemærk i Sverige. Paret flytter til Halden, hvor

Ludvig får arbeid på Saugbrugsforeningen. Ludvig Olsen er bror til Johannes Olsen som gifter seg med Mina Olava. Mina Olavas andre datter, **Hanna Otilie**, blir som tidligere nevnt født på Vestbakke i 1890.

Etterhvert som hun vokser til, blir hun med morfaren Anders og hjelper ham ved kirken. Som ungjente er Hanna Otilie også barnepike for barn i «Stangevillaen», bl.a. en av døtrene til tidligere utenriksminister Birger Braadland. Om vinteren hender det at Hanna Otilie går på skøyter over Ørsjøen fra Prestebakke til Ør for å være barnepike hos familien Braadland.

Hanna Otilie Woldheim (1890-1962). Datter til Mina Olava Andersdatter Vestbakke i hennes 1.ekteskap med Hans Kristian Olsen. Datterdatter til Anders og Berthe Marie Vestbakke.

Hanna og Johan Woldheim. Fotografert ved gravstedet til hennes besteforeldre, Anders og Berthe Vestbakke, Prestebakke kirke 1960.

Men tilbake til Mina Olava igjen. Det fortelles at hun forberedte brudekjolen mens hun var ute og gjette kuene på Vestbakke. Kjolen var sort med for og innsydde spiler for figurens skyld. Dessuten mange røfter pyntet med rysjer. Hun ville ikke ordne med kjolen hjemme av frykt for at faren ikke skulle like slik «ekstravaganse»!

Som tidligere nevnt gifter Mina Olava seg for 2.gang med Johannes Olsen fra Nøssemark i Dalsland. Paret flytter nå til bruket Plassen under Prestebakke gård. De får barna **Anders, Agnes** og **Johan**. Mina Olava og Johannes bor på Plassen i mange år. Som husmannsfamilie er det mye slit og lite utkomme.

Mina Olavas videre slekt:

Mina Olava Andersdatter Vestbakke g. l. g. med **Hans Kristian Olsen**. 2 barn. Gift 2. g. med **Johannes Olsen**, Nøssemark. 3 barn. 5 barn: (barnebarn til A & BM)

- 1) **Inga, f.1885 d.1953**. Gift med stenhugger/industriarbeider **Karl Ludvik Olsen**, Nøssemark. Paret bosatte seg bl.a. i Halden.
2 barn: (oldebarn til A & BM)
  - 1) **Hans, f.1905 dødsår ukjent**. Ugift. Arbeidet ved Saugbrugsforeningen, Halden.
  - 2) **Sverre Normann, f.1909**. Utvandret som ung til Canada. Ble pelsjeger.
- 2) **Hanna Otilie, f.1890 d.1962**. Gift med skotøyarbeider **Johan Woldheim**, Idd. Paret bosatte seg i Halden, bl.a. på Borgerskansen og senere i Springstredet, Sør-Halden. 4 barn: (oldebarn til A & BM)
  - 1) **Alf Henry Woldheim, f.16/6-1914**. Gift med skotøyarbeider **Borghild Elvira f. Johansen, f.30/10-1914**. Bosatt i Halden. Ansatt ved Saugbrugsforeningen, Halden. 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **John Sverre Woldheim, f.8/9-1943**. Gift med **Kæthe-Vigdis Woldheim, f.9/10-1944**. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Lars, f.28/9-1968**
      - 2) **Anette, f.10/9-1972**
  - 2) **Bjarne Woldheim, f.25/11-1916**. Gift med **Aslaug f. Kristiansen f.8/5-1921**. Bosatt i Halden. Ansatt ved Saugbrugsforeningen Halden.
1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Synøve Karlsen, f.1/10-1947** 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Eva Birkholm, f.27/9-1965**
1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Desire Birkholm, f.6/1-1988**
        - 2) **Pål-Remo Karlsen, f.24/5-1973**
        - 3) **Thor-Fleming Karlsen, f.1/9-1976**
  - 3) **Einar Woldheim, f.4/1-1919**. Gift med **Lise f. Greiffe, f.1/3-1916**. Bosatt i Halden. Arbeidet som baker. 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Jan Woldheim, f.4/5-1950**. Gift med **Turid Woldheim, f.29/1-1951**.
2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Ann Cathrin, f.7/10-1975**
- 2) **Siv Merethe, f.29/5-1979**
- 4) **Leif Woldheim, f.22/6-1922**. Gift med **Tonette f. Ruud fra Valdres, f.22/3-1936**. Bosatt i Halden. Arbeidet som brannmann.
2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Leif-Tore, f.9/11-1967**
  - 2) **Hans Petter, f.2/10-1975**
- 3) **Anders Olsen, f.1904 d.1973**. Gift med **Inga Maria f. Andersen, Bjørnholtet, Skjeggerød**. Paret bosatt på Plassen, Prestebakke.
2 barn: (oldebarn til A & BM)
  - 1) **Kjell Magnus Olsen, f.6/5-1937**. Gift med **Ulla Stina f. Andersson**. Bosatt på Plassen, Prestebakke. 4 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Tor Magnus, f.21/12-1963**. Finmek./sjåfør. Bosatt Kornsjø.
    - 2) **Rolf Hilding, f.30/11-1964**. Samboer med **Tone Isaksen**. 1 barn. Nå gift med **Berit Kristine f. Nilsen fra Teigen, Bokerød**. Sjåfør i Halden Trafikk. Bosatt på Løvmon, Kornsjø.
1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Andreas, f.18/8-1991**
    - 3) **Sverre Johannes, f.18/8-1966**. Bosatt på Prestebakke.
    - 4) **Olle Jonny, f.13/12-1970**. Bosatt på Prestebakke.
  - 2) **Anna Irene Olsen, f.8/5-1940**. Bosatt på Prestebakke.
1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Kent Uno, f.18/1-1972**
  - 4) **Agnes Olsen, f.1907**. Ugift. Bosatt på Plassen, Prestebakke.
  - 5) **Johan Olsen, f.1909 d.1916**.

ANDREA LOVISE (1868 - 1947)

Andrea Lovise blir født på Vestbakke 14. januar 1868. Her vokser hun også opp, og gifter seg senere med finstenshugger **Anders Martin Olsen, f.4/4-1866 d.1947** fra Idd. Ektemannen arbeider i mange år som stenhugger på Rødhella på nedsiden Liholt ved Iddefjorden. Paret bosetter seg i Liholtsbrakkka, men flytter senere til stedet «Sumpa» ved Iddefjorden. De får etter hvert 7 barn. Andrea Lovise dør 17. april 1947.

Marie Josefine Olsen (1889-1978). Datter av Andrea Lovise Andersdatter Vestbakke og Anders Martin Olsen. Barnebarn til Anders og Berthe Marie Vestbakke.

Andrea Lovise og Anders Martins videre slekt:

Andrea Lovise Andersdatter Vestbakke g.m. Anders Martin Olsen.

7 barn: (barnebarn til A & BM)

- 1) **Marie Josefine Olsen,f.30/9-1889 d.26/10-1978.** Gift med Karl August Martinius Svendsen,f.5/8-1885 d.6/7-1961. 8 barn: (oldebarn til A & BM)
  - 1) **Arne Olaf Svendsen,f.7/10-1906 d.23/6-1986.** Gift med Josefine Anette Syvertsen,f.27/8-1900 d.21/4-1975.
    - 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Johnny Osvald Svendsen,f.27/5-1933.** Gift med Magrethe Persen,f.12/6-1933. 5 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Ragnhild Svendsen,f.14/10-1956.** Gift med Leif-Erik Wikstøl,f.1/12-1956. 2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Kenneth,f.23/7-1981**
        - 2) **Marius,f.29/4-1984**
      - 2) **May Lisbeth Svendsen,f.21/5-1959.** Gift med Tom Svalsrød, f.17/7-1957. 2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Ida,f.4/3-1990**
        - 2) **Marie,f.10/9-1992**
      - 3) **Hilde Svendsen,f.3/10-1960.**
      - 4) **Gunnar Svendsen,f.12/2-1963.** Gift med Eva Kristianser

- f.10/5-1967. 2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Stine,f.21/8-1989**
  - 2) **Miriam,f.13/5-1992**
- 5) **Aina Sofie Svendsen,f.5/12-1964.**
- 2) **Lilly Asora Svendsen,f.31/10-1908.** Gift med Ivar Olai Hovland, f.2/2-1904 d.2/2-1988. 2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Björg Marvel Svendsen,f.14/11-1929.** Gift med Leif Oddvar Andersen,f.4/12-1932. 1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Sidsel Marie Andersen,f.1/8-1961.** Gift med Jon Øystein Scade,f.9/12-1962. 2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Hilde Marie,f.28/10-1989**
      - 2) **Ole Andreas,f.27/10-1993**
    - 2) **Sverre Olai Svendsen,f.17/5-1945.** Gift med Anne Torill Dale, f.24/7-1950. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Anne Therese,f.27/5-1972**
      - 2) **Cathrine,f.27/2-1976**
  - 3) **Signe Svendsen,f.omkring 1910 el.1911** på Ystehede. Døde bare 6 uker gammel.
  - 4) **Yngve Svendsen,f.9/5-1913.** Gift med Ragna f.Eriksen, f.2/5-1917. Bosatt på Hafslund ved Sarpsborg. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Synnøve,f.1945.** Tannlegeass. Samboer med tannlege Jo Johansson. Bosatt i Sarpsborg. 1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Ann Kristin,f.1968.** Instruktør ved helsestudio, Sarpsborg. Gift med Bjørn Paulsen. 1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Kristoffer,f.1989**
      - 2) **Åsmund,f.1948.** Gift med Sissel f.Hansen. Selvstendig næringsdrivende innen antikvitetsbransjen. Bosatt ved Moss. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Jon Åsmund,f.1975.** Jobber i butikk.
        - 2) **Ola Sivert,f.1980.** Skoleelev.
      - 3) **Tormod,f.1/5-1954.** Gift med Grethe f.Evensen,f.2/2-1956 fra Fredrikstad.Lærer ved Borg videregående skole.Bosatt i Varteig. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Annette,f.12/7-1976.** Utdanner seg til barnepleier.
        - 2) **Christer,f.31/7-1986.** Skoleelev.
    - 5) **Ingrid Alette Svendsen,f.2/6-1917.** Gift med Halvard Andersen, f.19/4-1913. 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Håkon Ålesve (f.Andersen),f.28/4-1935.** Navneforandring fra 1965,noe som også gjelder hans foreldre. Gift med Kirsten Marie Stenersen,f.22/12-1932. 4 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Gry-Marie Ålesve,f.2/10-1960.** Gift med John Frydenberg, f.7/11-1954. 1 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
          - 1) **John Håkon Ålesve Frydenberg,f.20/2-1994**

- 2) **Inger-Lise Ålesve Storvold,f.13/8-1962.** Gift med Ivar Storvold,f.23/9-1960. 3 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Eirik Ålesve Storvold,f.21/12-1991**
  - 2) **Hallvard Ålesve Storvold,f.7/10-1994**
  - 3) **Sondre Ålesve Storvold,f.7/10-1994**
- 3) **Ann-Kristin Ålesve,f.16/8-1967**
- 4) **Cathrine Ålesve,f.15/5-1970**
- 6) **John Alf Svendsen,f.1/10-1919.** Gift med Aina Lilly Svendsen f.22/4-1922 d.31/8-1990. 1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Jan Sverre Svendsen,f.27/6-1945.** Gift med Karin Simensen f.15/7-1946. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Lars Erik Svendsen,f.3/12-1963.** Gift med Hege Olsen, f.2/4-1966. 2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Fredrik,f.9/6-1990**
      - 2) **Kristine,f.4/8-1994**
    - 2) **Steinar Svendsen,f.1/11-1967**
  - 7) **Sverre Håkon Svendsen,f.20/12-1921.** Gift med Doris Mildrid Pettersen, f.29/10-1920. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Inger Mariann Svendsen,f.23/4-1949.** Gift med Jan Roger Eilertsen, f.22/9-1949. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Anders,f.3/12-1973**
      - 2) **Fredrik,f.9/10-1978**
    - 2) **Aud Kathrine Svendsen,f.23/5-1952.** Gift med Rolf Vegard Halvorsen, f.2/4-1951. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Kathrine,f.11/5-1975**
      - 2) **Therese,f.18/8-1978**
    - 3) **Karin Svendsen,f.5/5-1956.** Gift med Knut Olav Holstangen f.2/1-1958. 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Marianne,f.11/8-1978**
      - 2) **Per Olav,f.11/9-1981**
      - 3) **Heidi,f.18/3-1989**
  - 8) **Gunhild Andrea Svendsen,f.24/10-1923.** Gift med Birger Oddvar Larsen, f.23/10-1923. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Ann-Mari Larsen,f.31/12-1948.** Gift med Svein Hansen, f.20/4-1946. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Elisabeth Hansen,f.16/5-1967.** Gift med Ole Johnny Magnussen, f.7/6-1967. 2 barn: (tip-tip-tip-oldebarn til A & BM)
        - 1) **Marthe Elisabeth,f.23/2-1994**
        - 2) **Lena Kristin,f.23/2-1994**
      - 2) **Lena Hansen,f.20/2-1969.**
    - 2) **Sølvi Larsen,f.13/2-1952.** Gift med Bjørn Peter Dale, f.17/7-1948. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Hanne Cicilie,f.14/4-1977**

- 2) **Håvard Endre,f.9/3-1981**
- 3) **Stig Erland Larsen,f.21/4-1955.** Gift med Magna Kristin Øby, f.22/6-1960. 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
  - 1) **Atle Sigvart,f.22/9-1976**
  - 2) **Stian,f.18/2-1988**
  - 3) **Jarle,f.11/11-1991**

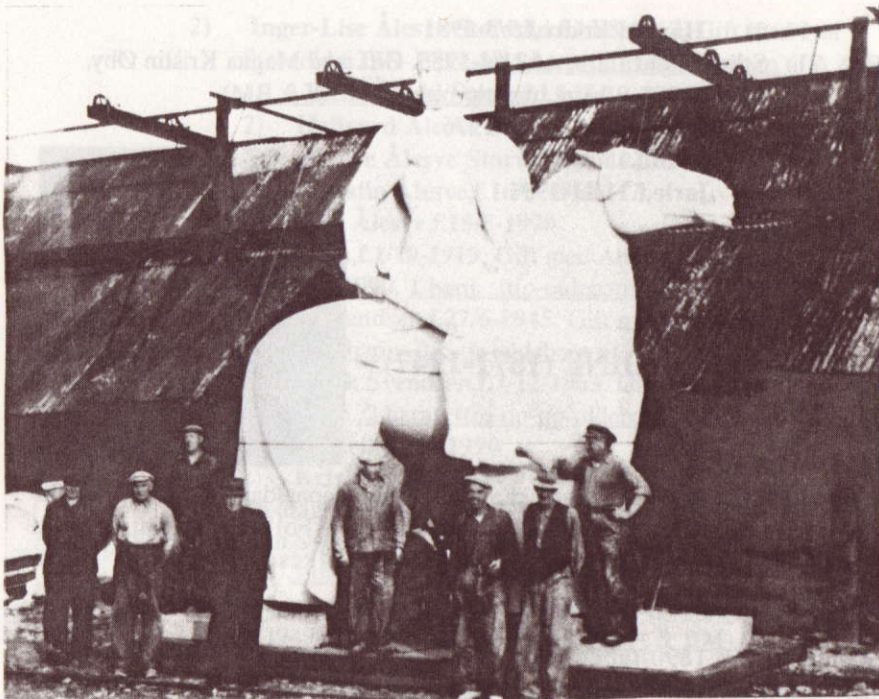

ANNA BERNHARDINE (1871-1947)

Anna Bernhardine blir født på Vestbakke på selveste nasjonaldagen i 1871! Hun blir døpt 2.juli samme år og faddere er Ole Andersen Folkesethkasen, Lorentz Iversen, Præstebakke, Inger Ingebretsdatter Folkesethkasen og Anne Hansdatter, Indtagene.

I begynnelsen av 1890-tallet gifter hun seg med **Nils Severin Hansen** fra Aannerødkasa, vest for Ørsjøen. I sine helt unge år er Nils Severin jernbanearbeider. Etter at de blir gift, bosetter de seg på Skjeberkas ved Krokstrand ved Iddefjorden. Grunnen til dette er at Nils Severin har fått seg arbeid som

stenhugger. Paret bor etterhvert på forskjellige steder, som Sør-Halden, Franzebakken ved Iddefjorden, Bernsekollen ved Iddefjorden og Liholtsbrakkas samme sted. Nils Severin kommer til å arbeide som stenhugger resten av sitt yrkesaktive liv. I 1920 bygger han hus på Solbakken ved Bakke, på en festetomt tilhørende firmaet A/S The British Norway Granite Co. Anna Bernhardine beskrives som en hjemmets kvinne i sitt arbeid med egen familie. Hun er veldig festet til Vestbakke og sin slekt der. Hun tar så ofte hun kan barna med seg og går til Vestbakke over skogen via Buer. Hun er veldig rask til bens. Det hendte at hun og barna overnattet på Vestbakke ved slike besøk. Her fikk hun melk, og dette kunne ofte være mangelvare blant barnrike stenhuggerfamilier ved Iddefjorden. Anna Bernhardine og Nils Severin får etterhvert 8 barn. Etter at foreldrene er døde, fortsetter 4 av barna å bo som ugifte på Solbakken ved Iddefjorden. Huset blir først solgt ut av familien i 1970-årene.

Stenhuggervirksomhet ved Iddefjorden. "Olav Haraldsson til hest" er skapt av Anne Grimdalen, og hugget av bl.a. Bjarne Ingvald (nr. 3 fra venstre) og Jens Hansen (nr. 5 fra venstre). Barnebarn til Anders og Berthe Marie Vestbakke. Kunstverket er montert på Oslo Rådhus.

Oversikt over Anna Bernhardine og Nils Severins videre slekt:

Anna Berhardine Andersdatter Vestbakke g.m. Nils Severin Hansen.

8 barn: (barnebarn til A & BM)

- 1) **Alf Hartvig Hansen, f.1894 d.1962.** Arbeidet som stenhugger. Gift med restauratør Borghild Rud Hansen (død). Bosatt på Bakke. Ingen barn.
- 2) **Bjarne Ingvald Hansen, f.1896 d.1978.** Ugift. Arbeidet som stenhugger. Bosatt på Solbakken ved Bakke.
- 3) **Jens Hansen, f.1899 d.1978.** Ugift. Arbeidet som stenhugger. Bosatt på Solbakken ved Bakke.
- 4) **Ingeborg Mathea Hansen, f.1901 d.1977.** Gift med Sigurd Svendsen, Berby (død). Siden bosatt på Askim, Vamma og Løkkebrakka og Sumpa ved Iddefjorden. Ingen barn.
- 5) **Anders Thomas Hansen, f.1903 d.1973.** Gift med Anna f. Andersen (død). Kranfører. Bosatt på Luen (Bernsekollen) ved Iddefjorden.
1 barn: (oldebarn til A & BM)

- 1) **Alf Hansen, f.1929.** Ugift. Keramiker. Bosatt på Luen.
- 6) **Berthe Marie Hansen, f.1907.** Ugift. Bodde i mange år på Solbakken ved Iddefjorden. Nå bosatt i Halden.
- 7) **Inga Bolette Hansen, f.1910 d.1994.** Bodde i mange år på Solbakken ved Iddefjorden. De senere årene bosatt i Halden.
- 8) **Johan Thorleif Hansen, f.1912.** Gift med Margit. Anleggsarbeider. Bosatt i Tistedal og Halden. 1 barn: (oldebarn til A & BM)
- 1) **Anne Lise Hansen, f.1944.** Ugift. Arbeider i Domus, Halden.

INGA MARIE (1874 - 1909)

Inga Marie er nest yngst av barna til Berthe Marie og Anders. Hun blir født på Vestbakke, og er den aller første i Vestbakkeslekten som blir født i det nye våningshuset som blir bygd i 1873!

Da hun er 24 år gammel får hun en datter, **Anna Matea**, med **Gustaf Rapp** fra Ringsmon - ikke langt fra Nøssemark i Dalsland. Etter fødselen fortsetter Inga Marie å bo på Vestbakke med datteren. Her hjelper hun til i huset, og er også med faren i arbeidet ved kirken. Etter hvert får Anders også hjelp ved kirken av datterdatteren, Anna. Gustaf Rapp vanker på Vestbakke og vil ha med seg Inga Marie til Sverige, men av forskjellige grunner blir dette ikke noe av. Inga Marie bor på Vestbakke til hun gifter seg med stenhugger og sagmester **Bernhard Hansen**. Hun har også en tid huspost hos doktor Myhre på Prestebakke, som bor vis a vis Vestbakke, på andre siden av Ørelven.

I sitt ekteskap med Bernhard Hansen får Inga Marie 4 barn. Ved siste fødsel får hun tvillinger (2 jenter). Hun pådrar seg infeksjon og dør av barsel feber. Den ene av tvillingene, **Margit**, dør av kikhoste. Den andre av tvillingdøtrene, **Ragna**, overlever, men det blir sagt om henne at «ho hadde ikke større ansikt enn et skjebla.»

I 1909 dør Inga Marie bare 35 år gammel. Samme år dør også hennes datter Margit og moren Berthe Marie.

Anna Matea Nilsen (1898-1977). Barnebarn til Anders og Berthe Marie Vestbakke.

Ingvald Nilsen, Nyhagen (1894-1983).
Gift med Anna Matea Nilsen.

Bernhard Hansen. Gift med Inga Marie Andersdatter Vestbakke.

Oversikt over Inga Maries videre slekt:

Inga Marie Andersdatter Vestbakke får sitt første barn med **Gustaf Rapp**. Deretter g.m. **Bernhard Hansen**. 4 barn. 5 barn: (barnebarn til A & BM)

1) **Anna Matea, f.1898 d.1977**. Gift 26/12-1921 i Prestebakke kirke med Ingvald Nilsen, Nyhagen, f.1894 d.1983. Paret bor de første årene på Bækkeløkke, Buer. Deres senere hjem, Skogheim, blir bygd 1930. 4 barn: (oldebarn til A & BM)

1) **Irene, f.14/5-1922**. Døpt i Prestebakke kirke. Gift 23/12-1944 med Ivan Backstrøm, f.9/11-1918, fra Halden. Da de giftet seg var det tyskerne og NS som regjerte landet, så de måtte til sorenskriveren i Halden for å vies. Prestene var uten funksjon og lønn. Sogneprest Eugen Eriksen og organisten fikk sin betaling privat, da det var bryllup samme dag i Idd krk. på ettermiddagen. Bruden sognet jo til Prestebakke krk., men de hadde ikke råd til å fyre opp der også, da det var et brudepar til som skulle bruke Idd krk. Etterpå var det feiring på Skogheim for familien. Det er ikke ofte det blir servert fårikål i slike anledninger, men det var festmat i 1944!

1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

1) **Vidar, f.26/7-1946**. Døpt i Prestebakke kirke. Gift med Tove f. Hugsted, f.25/9-1947, fra Kongsberg. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

1) **Pål, f.27/7-1969**. Samboer med Runa Lien, f.18/11-1970, fra Halden.

2) **Anne Lise, f.23/8-1977**

2) **Ragnhild, f.23/9-1923 d.1994**. Døpt i Prestebakke kirke. Gift 1/8-1953 med Edvard Edvardsen, Kula. Bosatt på Aspedammen.

1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

1) **Kari, f.24/8-1954**. Gift med Per Abrahamsen, Tistedal (død).

2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

1) **Marianne, f.24/4-1973**

2) **Cathrine, f.26/5-1979**

3) **Kirsten, f.31/1-1928**. Døpt i Prestebakke kirke. Gift 7/6-1952 i Prestebakke kirke med Ivar Kivedahl, f.11/1-1929. Bosatt på Nordstrand, Oslo.

2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

1) **Jostein, f.11/5-1953**. Døpt i Prestebakke kirke. Gift 2/12-1978 i Prestebakke kirke med Marianne Stoklasa, f.27/5-1956, fra Moss. Bosatt i Lørenskog. 3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

1) **Kine Therese, f.16/8-1981**. Døpt i Furuset kirke.

2) **Fredrik, f.28/3-1986**. Døpt i Skaarer kirke.

3) **Joachim, f.25/1-1989**. Døpt i Skaarer kirke.

2) **Ketil, f.1/11-1955**. Døpt i Prestebakke kirke. Gift 2/12-78 i Prestebakke kirke med Christin Stoklasa, f.20/7-1953 fra Moss.

2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

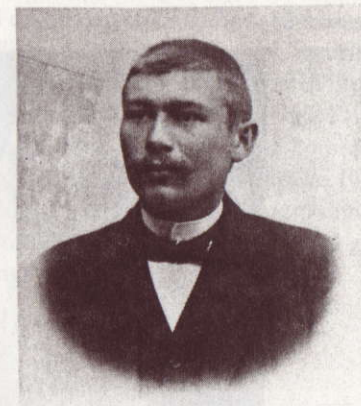
1) **Cathrine, f.23/5-1979**. Døpt i Prestebakke kirke.

2) **Camilla, f.21/11-1980**. Døpt i Årvoll kirke.

4) **Berit Elisabeth, f.17/5-1936**. Gift 1956 med Aage Jensen, f.1933 d.1981.

- 2 barn. Skilt 1978. Gift 2.g. 5/5-1973 med Michael John Keown, f.24/8-1929, fra Skottland. 1 barn. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Rita Elisabeth Jensen, f.3/12-1956.** Døpt i Prestebakke kirke. Gift 1978 med Pål Birkedal, Bærum. Skilt 1983. Bosatt i Horten.
2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Even Birkedal, f.17/1-1980.** Bosatt i Horten.
    - 2) **Simen Birkedal, f.11/8-1982.** Bosatt i Horten.
  - 2) **Nina Anett Jensen, f.31/3-1960.** Døpt i Idd kirke. Gift 1980 med Arne Skarprud, Oslo. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Heidi, f.10/4-1981**
    - 2) **Hege, f.20/10-1982**
  - 3) **John Halvor Keown, f.17/4-1974.** Døpt i Lambertseter kirke.
- 2) **Otilie, f.1905 d.1991.** Gift 1935 med Aksel Gunerius Olsen, Bråtekas. Paret overtar Bækkeli, Buer i 1943. 2 barn: (oldebarn til A & BM)
- 1) **Kjell Åge Olsen, f.15/3-1936.** Gift 8/2-1964 med Bjørg f. Johansen, f.30/4-1942. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Audhild, f.9/1-1965.** Gift 26/9-1987 med Frode Notø, f.5/2-1964.
2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Jeremias, f.4/6-1991**
      - 2) **Benjamin, f.14/4-1993**
    - 2) **Tanja Merethe, f.24/10-1967.** Gift 12/10-1991 med Patrik Leander Korneliusson, f.4/11-1967. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Dani Leander, f.18/5-1987**
      - 2) **Martin, f.22/10-1990**
    - 3) **Trond Werner, f.26/5-1974**
  - 2) **Gerd Reidun Olsen, f.25/3-1937.** Gift 15/8-1959 med Åge Standerholen, f.8/12-1937. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Arild, f.5/1-1960.** Gift 24/4-1982 med Ingwill Paulsen. 2 barn. Skilt 1991. Nå samboer med Rita Bakken, Råde. 1 barn felles.
3 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Linda Iren, f.25/9-1982**
      - 2) **Silje Kristin, f.17/12-1984**
      - 3) **Simen Alexander, f.15/10-1993**
    - 2) **Grethe, f.11/7-1964.** Gift med Knut Rino Johannesen, f.16/12-1962, Fredrikstad. 2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Maylinn, f.24/10-1989**
      - 2) **Ole Martin, f.8/8-1992**
    - 3) **Jens Tore, f.16/1-1976.** Forlovet med Catrine Folkeseth.
  - 3) **Erling, f.1907 d.1943.** Gift. Ingen barn. Bosatt på Buer. Gikk gjennom isen på Ørsjøen og druknet.
  - 4) **Ragna, f.1909 d.1979.** Gift 1939 med Karl Kjelvik, Enningdalen. Bosatt på Buer. 5 barn: (oldebarn til A & BM)
    - 1) **Vidar, f.5/5-1940.** Gift med Britt Langård Olsen. Skilt.

- 2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Ann Kristin, f.1/3-1965**
  - 2) **Jan Vidar, f.30/3-1966.** Samboer med Trude Fagerholt Gabrielsen.
- 2) **Anne Lise, f.4/4-1942.** Gift med Kjell Gulvik, Idd. Bosatt på Kongsvinger.
2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Hans Kristian, f.4/12-1965.** Gift med Synøve Aas, Grue i Finskog.
  - 2) **Lill Catrine, f.7/2-1968.** Gift med Rolf Berg, Hamar.
1 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Karoline, f.9/7-1993**
- 3) **Erling, f.22/3-1944.** Gift med Mette Lise Gundersen, Halden.
1 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Rune, f.18/4-1967.** Forlovet samboer med Kari Anne Hjorth.
- 4) **Thorbjørn, f.11/7-1945.** Skilt. 2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Robert, f.9/12-1973**
  - 2) **Kristina, f.17/12-1975**
- 5) **Ingebjørg, f.25/8-1947.** Gift med Holger Samuelson, Krokstrand
2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
- 1) **Per Ola-Andre, f.6/10-1968**
  - 2) **Lars Robert, f.16/10-1971**
- 5) **Margit, f.1909 d.1909.**

JENS (1878 - 1946)

Så kommer yngstemann Jens til verden 5. januar 1878. Som tidligere nevnt har Anders og Berthe Marie innlosjert svenske jernbanearbeidere på denne tiden. Det passer likevel så bra at disse arbeiderne ikke er kommet tilbake fra juleferien ennå, så mor Berthe Marie får litt bedre plass under og etter fødselen! Da lille Jens er født har Berthe Marie født 8 barn - 6 jenter og 2 gutter - i løpet av 23 år.

Herskapet i «Stangevillaen», Ragna og Andreas Stang, har en sønn som heter Niels som er jevnaldrende med Jens. Niels er dessverre døvstum, men Jens er mye sammen med ham og leker.

Jens blir konfirmert i Prestebakke kirke 9.oktober 1892. I den forbindelse får han en klokke med klokkekjede av familien Stang. Vedlagt gaven følger en liten hilsen, som på en rørende måte forteller hvor høyt Ragna og Andreas Stang satte Jens:

«Præstebakke den 8de October 1892

Min kjære Jens!

Morgendagen er en vigtig Dag for Dig, Gud give den altid maa staa lys og skinnende for Dig og derved hjelpe Dig til at blive Dit Confirmationsløfte tro! Til denne Din Høitidsdag sender Stang og jeg Dig et Uhr og Niels et Uhrkjede, et Bevis paa vor Taknemlighed for Dit trofaste Venskab til Niels, og vor Kjærlighed til Dig for Din Retskaffenhed, Ærlighed, gode Opførsel og rette Barnesind, hvilket vi bede til Gud maa blive bevaret hos Dig, Dig selv til Fremgang og andre til et godt Exempel. Hvad enten Din Levetid bliver kort eller lang bevar os i Kjærlighed, det samme trofaste Venskab du har ofret paa Niels, vil i rigeligt Mon blive overført paa Dig; og selv om du bliver gammel og graa, for os bliver Du bestandig Niels's Jens, som altid vil leve og bevares hos os i kjærlig Erindring! Gud bevare Dig min kjære Jens, det ønsker Stang og din meget hengivne Fru Ragna Stang.»

Ragna Stang (1856-1957). Gift med Andreas Stang, eier av Prestebakke gård.

Fru Ragna Stang er 36 år da hun skriver denne hilsenen. Knappt 54 år senere skriver hun igjen en hilsen til Vestbakke. Året er 1946 og Jens er avgått ved døden. Tilbake sitter Sofie og barna. Nå er fru Stang nesten 90 år gammel, men klarer likevel å skrive noen trøstens ord til de etterlatte. Hun skriver bl.a.:

«Knardal 26-2-1946

Min kjære Sofie!

Jeg blev saa bedrøvet nu i eftermiddag da Kielland kom ind med Amtstidende for at fortælle mig at din kjære Jens var død. Det gjorde mig saa ondt at tænke paa den Sorg, som Du og Dine Barn nu har. Jens har jo i særlig Grad staaet mit Hjerte nær, Niels og han var jo jevngamle og mange Minder har jeg af ham fra Barndomstiden. Jeg mindes ogsaa Jens fra de hyggelige Sommerdage paa Prestebakke hvor han saa blid og god tok imot.»

Mellom disse 2 brevene ligger et helt liv.

Da Jens blir født har nettopp mor Berthe Marie fylt 43 år. Faren Anders er 48. Eldstesøsteren **Anne Bolette** er faktisk 23 år!

27 år gammel gifter han seg med **Sofie Andersson** fra Mjølnerud i Edsleskogs socken i Dalsland. Bryllupet står i februar 1905 og bruden er 28 år. Som så mange svenske jenter på denne tiden, har hun noen år tidligere kommet til Norge og Fredrikshald for å få seg arbeid som tjenestepike i «bedrestilte» familier. Hun kommer til Fredrikshald rundt 1895, og får først arbeid hos bakermester Skaug. Han har bakeri og utsalg i kjelleren under det tidligere Politikammeret ved Torvet. Deretter kommer hun til familien Anker på Lundestad gård i Berg, hvor hun arbeider som kokke. Så kommer hun til Ragna og Andreas Stang på Knardal gård. Her arbeider hun også som kokke, og alternerer mellom Stangevillaen på Prestebakke sommerstid og Knardal gård ellers om året. Det er mens hun arbeider i Stangevillaen at hun treffer Jens.

Jens Andersen Vestbakke (1878-1946). Bildet tatt 1900.

Etter bryllupet bor paret i «Anne-stua» på Albæk ved Stenersrød. Her bor de sammen med Jens' kusine, **Bolette Andersen**. I denne stua blir så **Anders** født 21.mai 1905. Etter en tid flytter Jens og Sofie over til et annet hus på Albæk (som dessverre nå er revet), og det er her **Johan** blir født 29.november 1908.

Jens får senere arve «Anne-stua» og han flytter den fra Albæk til Vestbakke i midten av 1930-årene.

I 1912 flytter Jens og Sofie med barna til Vestbakke. Flyttelasset blir kjørt med hest og vogn av Lorentz, broren til Jens. På dette tidspunkt er jo Berthe Marie død og Anders er tydelig merket av sykdom. Han dør av leverkreft i 1913.

I tiden som følger arbeider Jens som stenhugger. Dessuten jobber han for Fabian Stang som tømmerhugger om vinteren og havearbeider om sommeren. I tillegg begynner han i 1916 i deltidsstilling som kirketjener ved Prestebakke kirke. Faren Anders hadde kirketjenerstillingen i ca.42 år frem til rundt 1908. På toppen av det hele hadde Jens også arbeidet med jordveien på Vestbakke. Sofie fortsetter også å arbeide for familien Stang i villaen på Prestebakke etter at de flytter til Vestbakke.

Barna kommer ganske tett. I tillegg til **Anders** og **Johan**, blir tvillingene **Jens** og **Berte Kristine** født i 1907, men begge dør etter bare noen måneder. **Hanna Marie** blir født 11.september 1910. **Alf** blir født 27. september 1912. **Anna Elisabeth**

Jens og Sofie Vestbakke med barna Johan (på fanget) og Anders i matrosdress.

kommer til verden 18.januar 1915 og **Else Margrethe** 2.august 1917. I løpet av 12 år har Sofie satt 8 barn til verden. Vi har gått knapt to tiår inn i et nytt århundre, og rundt på Prestebakke sitter det nå mye slekt:

Jens' bror, Lorentz, bor sammen med sin Ida og barna på Stenersrød.

På Plassen ved Prestebakke bor Jens' søster, Mina Olava, med sin mann Johannes og barna. Så har vi Hans og Amanda Bråtane med sin familie som etterhvert kommer til å bo på Møllerbakken, Bråtane og Vestbakke før de flytter til Halden.

Et innkjøpslag er dannet på Prestebakke, bestående av småbrukere som sammen kjøper inn landbruksredskap. I dette laget inngår bl.a. Magnus Holtet, Johannes Olsen Plassen, Jens Vestbakke og broren Lorentz Andersen Stenersrød. Datter av Johannes Olsen Plassen, **Agnes Olsen (f.1907)**, beskriver stemningen og samholdet slik:

«Onkel Lorentz, onkel Jens og pappa - det var liksom døm - jordbrukræne! Døm utveksla jo erfaringer og lærte av hverandre. De gikk så lenge de kunne til hverandre. Den første som ble borte da, det var jo onkel Lorentz, vet du. Det var fast regel, det, hvis det var pappas tur at han skulle bort, så husker jeg at etter middagen var spist om søndagen, så gikk han inn og tok på seg en smekk av blåttøy med en linning på, som han knepte som et sånt bryst, og tok på seg e' jakke. Så kunne'n si: «Jæ syns jæ har før mæ det at jæ e' bedt te' Stenersrød ida'!» Så løffa'n iveri bort dit. Så kanskje onkel Jens kom bort der også, og der ble det prating da, vet du - for det var jo ingen radio da med nyheter og værmelding. Så var det da det ble sommeren og de hadde fått noe i jorda, da gikk de rundt og så på veksten og nybryting om det var det. Så en annen søndag så kom onkel Lorentz og onkel Jens hjem til Plassen. Jeg husker vi kunne se onkel Lorentz kom ruggående då oppi bakken, og mamma så glad, du! Ja, det var jo ikke så ofte døm treftest. Mamma var jo aldri noe sted, for ho fikk aldri tid til å gå. Det var fremmend og krettur. Det var mye fremmend på Plassen. Så kanskje litt lenger ut på sønda'n så kom onkel Jens ruggående. Når de var samla, så kanskje gikk det i døra igjen. Da kunne det være Hans Bråtane som kom skottænde inn - «Guddagen!» Så kunne døm ha moro da, vet du - kom inn i stua, så var pappa oppe og sa: «Ja, her er Johannes Plassen!» og «Her er Hans Bråtane!» sa Hans. Døm skulle liksom agere da, vet du.» Og der har du Jens Vestbakke og der ser du Lorentz Stenersrød!» sa pappa. Døm hadde moro, vet du! Så hadde pappa døm med seg, og rundt alle jordene til pappa var det en sti i gresset som var åpen alltid. Så drakk døm kaffe og prata. Så fulgte døm hverandre. Når pappa var på Vestbakke, så fulgte onkel Jens et stykke oppover på himveien.»

En fin beskrivelse, ikke sant? Vi kan nesten se dem for oss! Søndagsfred og søndagsstillhet på Prestebakke i begynnelsen av 1900-tallet. Mennesker som står hverandre nær i sorg og glede i en tid hvor bilene ennå ikke huserer på veiene, og heller ikke andre nymotens ulyder er oppfunnet.

I «Enningdalens Kirkeværges Anvisningsbog» kan vi se at flere i slekten har hatt sine oppgaver ved Prestebakke kirke:

Jens Vestbakke får i 1919 utbetalt kr.137,50 for jobben som kirketjener. **Johannes Pladsen** får i 1919 kr.32,- for reparasjon av kirken. Ellers ser vi at han også i 1925 får utbetalt kr.45,- for «kjøring paa den nye kirkegaard.» **Bolette Andersen** på Albæk ved Stenersrød har renholdet i kirken gjennom 1920-årene og frem til 1931. **Hans Eliassen** er flere ganger i 1920-årene engasjert til å reparere kirketaket. Vi ser også at **Albert Stenersrød** i denne tiden har fått betalt for «reparation af tak og murene samt kjøring.» Dessuten ser vi at han i 1933 får utbetalt kr.11,25 for «lavet søppelkasser.» **Anders og Alf Vestbakke** er også registrert som «lønnsmottakere» ved kirken i 1920- og 30-årene.

Sofie og Jens Vestbakke på eldre dager.

Anvisningsboken forteller oss også at **Fru Trine Torgalsen** på Prestebakke selger «grønsæbe til rengjøring i kirken,kr.3,85». Vi ser også at **Hans Bekmon** i 1921 får kr.30,- for «Belgetrødning» Videre selger **Fabian Stang** «3 favne ved» til kirken i 1924 for kr.144,- **Karl Rive**, Prestebakke får i 1928 kr.2,- for kjøring av koks til kirken.

Hvordan er ellers forholdene i Enningdalen rundt 1920? En kirkelig visitasrapport fra denne tiden gir et interessant og morsomt innblikk:

Befolkningen i prestegjeldet beskrives som «snild og likefrem, sen og tung - men tillike traust og paalidelig, naar den først har tat standpunkt.» Forholdet mellom annekts og hovedsogn beskrives slik: «Det er ikke frit for andet end, at der hersker endel jalousi mellem annekset og hovedsognet. Et karakteristisk uttryk i Enningdalen er «Paa store Id». Dette gjør presten vel i at ta ad notam.»

Videre skriver rapporten at Idds befolkning er vesentlig preget av den økte svenske innvandring, spesielt av stenhuggere. Forholdet mellom stenhuggerne og den innfødte befolkning er tildels spent, etter at «socialismen har slaat rot blandt stenhuggerne. Disse ser nu i bondebefolkningen overklassen og eiendomsbesidderne, som med alle midler søker at utsuge arbeiderne!»

Familietreff på Vestbakke. Foran fra venstre: Anders Vestbakke, Leif Bøe, Else Vestbakke, Anna Bøe f. Vestbakke, Johan Vestbakke. Bak fra venstre: Astrid Hjørdis Vestbakke f. Folkeseth og Alf Vestbakke.

Politisk har Venstre flertall både i anneks og hovedsogn til 1905. Deretter vinner Høire noe mer terreng. Rundt 1920 utgjør sosialistene 33% av herredsstyret.

Avholds- og målbevegelse har liten tilslutning. Det «religiøse grundpræg» er sekter og vekkelse på den ene siden og rene statskirkelige forhold på den andre. Folkeopplysningen står høyt. Det er meget alminnelig at ungdom søker videre utdannelse ved ungdoms- og fagskoler. Aviser, religiøse blader og fagskrifter er utbredt. Rapporten sier også at foredrag og møter derimot ikke alltid er godt besøkt. På tross av distriktets historiske tradisjoner, sporer man lite til nasjonal kultur og tradisjon. Så langt visitasrapporten.

Jens er medlem av Enningdalens menighetsråd i 12 år. Dessuten er han medlem i daværende Idd kommunes fattigstyre (sosialstyre). Politisk sett starter han opp som Venstre-mann, men går etter hvert over til Kr.folkeparti da dette partiet blir stiftet i mellomkrigstiden.

Ettersom barna på Vestbakke vokser opp, kommer de med i arbeidet hjemme. Sønnene følger pappa Jens til stenhugging ved Iddefjorden. I mellomkrigstiden ser vi at kontakten mellom familien på Vestbakke og mor Sofies hjem på Mjølnerud i Edsleskogs socken er hyppig, ved at barna på Vestbakke i kortere og lengre perioder besøker Mjølnerud. T.o.m. under 2.verdenskrig og okkupasjon av Norge er ikke kommunikasjonen mellom slekten i Sverige og Norge brutt!

Jens Vestbakke dør 26.februar 1946 etter en hjerneblødning noen dager tidligere. Han blir 68 år gammel. Sofie Vestbakke dør 25.november 1948 i en alder av 72 år.

Jens og Sofies videre slekt:

Jens Andersen Vestbakke g.m. Sofie f.Andersson 8 barn: (barnebarn til A & BM)

- 1) **Anders Vestbakke, f.21/5-1905 d.3/5-1973.** Ugift. Se egen biografi
- 2) **Jens Vestbakke, f.17/2-1907 d.21/11-1907.**
- 3) **Berte Kristine Vestbakke, f.17/2-1907 d.24/3-1908.**
- 4) **Johan Vestbakke, f.29/11-1908.** Gift 1946 med Ester Viktoria f. Larsson, f.26/9-1912, fra Edsleskog, Dalsland. Bosatt på Vestbakke. Se ellers egen biografi.
1 barn: (oldebarn til A & BM)
  - 1) **John-Evert Vestbakke, f.30/3-1953.** PO-/sektorleder i Aremark kommune. Bosatt i Aremark.
- 5) **Hanna Marie Vestbakke, f.11/9-1910 d.9/4-1982.** Ugift. Se egen biografi.
- 6) **Alf Vestbakke, f.27/9-1912 d.11/5-1979.** Gift med Astrid Hjørdis f. Folkeseeth, f.1909 d.1983. Se ellers egen biografi. 5 barn: (oldebarn til A & BM)
  - 1) **Jens-Ole Vestbakke, f.1942 d.1943.**
  - 2) **Inger-Sofie Vestbakke, f.1945.** Gift med konsulent Hans Olav Almaas, f.1944. Utdannet sykepleier. Bosatt i Halden.

4 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Runar Almaas, f.1970.** Legestudent, Oslo.
  - 2) **Cathrine Almaas, f.1972.** Utdanner seg til bibliotekar.
  - 3) **Vibeke Almaas, f.1975.**
  - 4) **Maria Almaas, f.1979**
- 3) **Tore Vestbakke, f.1948.** Gift med kontorfullm. Kari Ester f.Hodne, f.1946. Advokat. Bosatt i Kristiansand. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Jens Ketil Vestbakke, f.1973**
    - 2) **Dag Eivind Vestbakke, f.1977**
    - 3) **Anne Marthe Vestbakke, f.1980**
  - 4) **Astrid Elisabeth Vestbakke, f.1950.** Gift med Terje Bakken. 2 barn. Skilt. Gift 2.g.m. salmaker Arne Haugen, f.1945. Bosatt i Larvik.
2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
    - 1) **Renate, f.1978.**
    - 2) **Kenneth, f.1982.**
  - 5) **Birgit Alette Vestbakke, f.1953.** Hjelpepleier/kontorfullm. Samboer med elektrotekn. Kjell Mathisen, f.1937. Bosatt på Torp, Fredrikstad.
- 7) **Anna Elisabeth Vestbakke, f.18/1-1915.** Gift med gårdbruker Leif Bøe, Idd, f.1917. Se egen biografi. 5 barn: (oldebarn til A & BM)
    - 1) **Lars Johan Bøe, f.1947.** Gift med Truus f.Greuter, f.1948. Siv.ing. Bosatt i Ski. 4 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Inger Kristin, f.1973.** Student, Distrikshøgskolen Halden.
      - 2) **Lars Jacob, f.1974.** Student, NTH Trondheim.
      - 3) **Jan Eirik, f.1980.**
      - 4) **Jon Anders, f.1982 d.1990.**
    - 2) **Ingegerd Synøve Bøe, f.1948.** Adjunkt. Gift med kjøkkensjef Jan V Jensen, f.1948. Bosatt i Tune, Østfold. 3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Trond Eivind, f.1977.**
      - 2) **Jostein, f.1980.**
      - 3) **Ingrid Elisabeth, f.1983.**
    - 3) **Gerd Vestbakke Nordling, f.1951.** Sykepleier. Gift med Elie Sabah. 1 barn. Skilt. Gift 2.g.m. lege Ketil Nordling, f.1953. 3 barn. Bosatt på Gjøvik.
4 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Benjamin, f.1974.**
      - 2) **Magnus, f.1985.**
      - 3) **Øystein, f.1986.**
      - 4) **Håkon, f.1992.**
    - 4) **Rigmor Bøe Samuelsen, f.1951.** Sykepleier. Gift med sykepleier Finn Samuelsen, f.1952. Bosatt på Spjerøy, Hvaler.
3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)
      - 1) **Andreas, f.1978.**
      - 2) **Henrik, f.1983.**
      - 3) **Jørgen, f.1985.**

- 5) **Astrid Wenche Bøe Kleiven,f.1954.** Sykepleier. Gift med sykepleier Kåre Ringdal Kleiven,f.1954. Bosatt i Ålesund.

4 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Hanne,f.1983.**
- 2) **Helga,f.1985.**
- 3) **Sondre,f.1988.**
- 4) **Gaute,f.1991.**

- 8) **Else Margrethe Vestbakke,f.2/8-1917.** Gift med pastor i EFS, Alexis Carlsson,Sverige. Bosatt i Hør,Skåne. 3 barn: (oldebarn til A & BM)

- 1) **Birgitta Westbakke,f.1948.** Gift med sjåfør Assar Carlsson, Knislinge, Skåne. 2 barn.Skilt.Nå samboer med Stieg Nilsson.

2 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Ann-Sofie,f.1971.** Gift med Peter Døssing. Bosatt i Skåne.

2 barn: (tip-tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Ida,f.1993**
- 2) **Linus,f.1995**

- 2) **Anders,f.1974.** Bosatt og arbeider i Skåne.

- 2) **Anders Christer Westbacke,f.1951 d.1973.** Siv.ing. Gift med tannlege Kerstin f.Norman. Ingen barn.

- 3) **Gunnar Westbacke,f.1951.** Lege/barnekirurg. Gift med sykepleier Birgitta f.Råwall fra Råå,Skåne. Bosatt i Helsingborg.

3 barn: (tip-oldebarn til A & BM)

- 1) **Henrik Westbacke,f.1973.**
- 2) **Charlotta Westbacke,f.1974**
- 3) **Christoffer Westbacke.**

4. BARN TIL JENS OG SOFIE VESTBAKKE

**ANDERS
(1905-1973)**

Blir født i «Anne-stua» på Albæk ved Stenersrød 21/5-1905. Folkeskolen på Ende i 1919. Idd Fortsettelsesskole 1922. Gjennomgår Asbjørnsens Handelsskole 1924 (6-månedlig dagskurs). Vikarierer som poståpner ved Prestebakke i juli og august 1925, og fungerer ellers som poståpner Emma Haakaas' assistent ved Prestebakke i ca.3 år i tidsrommet 1923-25.

I 1926 vikarierer han i 3 måneder som handelsbetjent i Hanna Johnsens landhandleri på Ende i Enningdalen.

I tiden 1/10-1927 til 31/10-1928 er han ansatt som handelsbetjent i onkelens, A.G.Anderssons,landhandleri i Edsleskog i Dalsland. Her jobber også Anders i perioden 1/12-1931 til 1/6-1933.

I 1932 og 1933 assisterer han Anders Olsson,Røstigen med opprettelsen av regnskapene til kommunalnemnden,»fattigvårdsstyrelsen» og «kyrkorådet» i Edsleskog,Dalsland.

Så tilbake til Norge og Prestebakke igjen! Fra høsten 1933 til høsten 1934 er han ansatt hos Fabian Stang som oppsynsmann for skogsdriften på Prestebakke gård. Her forestår han «... alle under en større vinterdrift forekommende arbeider,såsom hugst,kjøring,tømmeravmåling samt sagskur og trøelastleveranse.» Anders slutter her da Fabian Stang selger Prestebakke gård i 1934.

I oktober 1939 blir han ansatt som butikkbestyrer i A/S Sponviken Handelslag, og innehar denne stillingen til 1945. I mai 1945 blir han av det midlertidige kommunestyret i Idd konstituert i forretningsførerstillingen i Idd forsyningsnemnd. I november 1945 blir han ansatt i en nyopprettet ligningsassistentstilling ved Idd ligningskontor. Han blir så ansatt som ligningssjef ved Idd ligningskontor i juli 1949. I tiden februar 1946 til juni 1949 har han i tillegg til jobben som ligningsassistent oppgaven som formannskapssekretær i Idd kommune.

Av andre kommunale verv er han i årene 1950-55 formann i ligningsrådet, formann i ligningsnemnda og medlem/formann i Idd forliksråd.

I januar 1968 blir han ansatt som førstesekretær ved Halden ligningskontor. Her arbeider han frem til sin død i 1973. Etter sammenslåingen til storkommunen Halden er han også formann i Halden forliksråd frem til sin død.

Politisk representerer han Kristelig Folkeparti i det gamle Idd herredstyre, og er også i mange år medlem av Enningdalens menighetsråd. Anders var sterkt lokalhistorisk interessert og engasjert i en komite som arbeidet med ny bygdebok om Idd. Anders var ugift og bodde etter krigen og frem til sin død på Vestbakke. Han dør 3. mai 1973.

JOHAN (f.1908)

Blir født på Albæk ved Stenersrød 29/11-1908. Etter gjennomgått folkeskole på Ende, begynner han etterhvert i stenindustrien ved Iddefjorden, hvor han også hogger sten sammen med sin far.

I 1929 reiser han til sin mors slekt i Edsleskog, Dalsland, hvor han blir ansatt hos sin onkel som sjåfør i laste- og personbiltrafikken. Her bor han i sin mors barndomshjem, Mjølnerud, og er også med og hjelper til i gårdsdriften der. Det er i Edsleskog han også treffer sin tilkommende, **Ester Viktoria f. Larsson** fra gården Torpane. Johan arbeider i Sverige i 9 år, fra han var 21 til han er 30 år.

I 1938 kommer han tilbake til Norge og Enningdalen, og begynner som møller ved Prestebakke Mølle som er eid av Fabian Stang.

Så kommer krigen til Norge, og Johan rykker ut som soldat i april dagene 1940, og blir senere i april internert i Sverige, hvor han bl.a. kommer til Filipstad i Värmland. I september 1940 kommer han tilbake til Norge og jobben som møller ved Prestebakke Mølle.

I 1946 overtar han deltidsstillingen som kirketjener ved Prestebakke kirke etter sin far, og kombinerer dette arbeidet med møllerjobben. Gifter seg i juni 1946 med Ester Viktoria f. Larsson.

Fra 1956 blir han ansatt som kirketjener også ved Søndre Enningdalen kapell og blir i tillegg klokker ved begge kirkene.

Medlem og formann i Enningdalens menighetsråd, og en tid formann i Menighetenes Fellesråd i Halden. En tid formann i Idd lag av Kristelig Folkeparti. I mange år medlem og formann i Enningdalens Blindesaksforening. Bosatt på Vestbakke.

Johan Vestbakke fotografert ved Prestebakke Mølle. Bildet er tatt under krigen.

Ester Viktoria Vestbakke (f. Larsson). Gift med Johan Vestbakke.

HANNA MARIE (1910-1982)

Blir født på Albæk ved Stenersrød 11/9-1910. Den 17.juni 1911 er lille Marie inne til vaksinasjon på Prestebakke,og følgende «Vakinations-attest» blir utstedt:

«Hanna Marie Andersen født den 11de september aar 1910 i Id sogn av foreldre stenhugger Jens Andersen Albæk og hustru Sofie Andersen og boende i Id sogn er den 17de juni aar 1911 av undertegnede indpodet med vakcinelymfe. Ved eftersyn den 21-6-aar 1911 viser det sig,at indpodningen har slaat an. Præstebakke den 21-6-aar 1911 Gundine Olsen, aut. vaksinator.»

Marie vokser opp,og foreldrene flytter med barna fra Albæk til Vestbakke i 1912.

I 1925 gjennomfører hun folkeskolen på Ende,og går deretter 24 ukers «Fortsættelsesskole» på Prestebakke 1925/26. Fra 1930 til 1932 arbeider hun som hjelp i huset og forretningen til Trine Torgalsen på Prestebakke. Fra oktober 1932 til oktober 1933 arbeider hun som «enepike» i Idd prestegård. Fra september 1934 til mai 1935 arbeider hun ved Grand Hotel i Halden.Den første tiden er hun elev på kjøkkenet,og de siste 4 månedene jobber hun som «hjelpejomfru».

I tiden som følger har hun «huspost» hos familiene Lutzow-Holm og Grønn i Halden. Fra høsten 1941 og frem til august 1962 arbeider Marie på Berby. I de første årene forestår hun driften av Berby Landhandleri, samtidig som hun ordner med bokføring og utbetaling av lønn til de ansatte ved Berby. De siste årene ved Berby er hun kontordame med arbeidstid «3-4 dager hver fjortende dag». Etter Berby arbeider Marie som husmor ved Skogbrukets Kursinstitutt som holder til i den gamle «Stangevillaen» på Prestebakke. I 1970-årene blir det ny eier og «Yamaha Music Camp» etablerer seg på Prestebakke. Marie fortsetter som husmor også nå.

Som alle sine søsken hadde også Marie stor sans for den gode og underfundige replikk krydret med en god porsjon humor. Hun bodde på Vestbakke i mange år og frem til sin død,9.april 1982.

ALF (1912-1979)

Blir født på Vestbakke 27/9-1912. Går Haugetun folkehøyskole. Etter gjennomgått Politiskole er han en tid lensmannsbetjent i Idd. I 1937 begynner han ved Halden politikammer som politibetjent. En stilling han har i 33 år.

Under krigen kommer han med i illegal virksomhet.Han blir arrestert i september 1944 og sitter på Grini til mai 1945. I forbindelse med rettsoppgjøret etter krigen,refererer en av Haldenavisene 11.februar 1948 følgende vitneutsagn i saken mot gestapisten Ruthke:

«Ruthke stilles til ansvar

for sine mishandlinger av Halden-folk.

Omfangsrik tiltale med redselskildringer.

Trodde skjerpede forhør var tillatt etter internasjonal lov, sier han.

Slo istykker musklene på Vestbakke.

28.september 1944 var det Alf Vestbakke,Halden,som fikk «skjerpet forhør».

Han var til to forhør på Fredriksten og måtte legge seg over en stol hvoretter Ruthke slo løs på ham over rygg og sete med en «totenschlæger». Dette foregikk i 5-6 omganger. Etter den siste omgangen mistet Vestbakke bevisstheten for en stund. Ruthke drev også sitt offer i straffeeksersis. Vestbakke måtte gjøre knebøyninger med fremstrakte armer til han var helt avkreftet.

- De første gangene var verst, sier han, for da kjente en hvert slag som knivstikk. Siden ble kjøttet mere «mørt» og da ble smertene mere sammenhengende. Muskulaturen ble helt knust, og det satte seg betennelse i sårene da huden sprakk.
- En god del av huden satt forresten igjen på underbuksa da jeg tok den av meg, forteller vitnet. Et senere røntgenbilde av vitnets rygg viste at den var beskadiget.»

Om det som skjedde under krigen formulerte Alf det slik en gang:

«Hele krigstiden var en vond tid som vi må glemme uten å bære nag».

Gifter seg med Astrid Hjørdis f. Folkeseth.

I det politiske liv har Alf siden 1945 vært representant for Kristelig Folkeparti i Idd og Halden. I 4 år var han fylkesformann i Kristelig Folkeparti og i 2 år fylkessekretær. Medlem av Idd menighetsråd. Medlem av Prostirådet i ikke mindre enn 3 formasjoner: Nedre Borgarsyssel Prosti, Fredrikstad Prostiråd og Sarpsborg Prostiråd. I 1972 blir han pensjonert som politimann, og etablerer i 1973 en auksjonsforretning i Halden. Alf dør 11. mai 1979.

ANNA ELISABETH (f.1915)

Blir født på Vestbakke 18/1-1915. Etter gjennomgått folkeskole på Ende tar hun etterhvert Haugtun folkehøyskole. «Huspost» hos lensmann Lie ved Halden. Gift med gårdbruker Leif Bøe, Idd.

Hun arbeider en årrekke ved Idd kommunale gamle hjem ved siden av arbeidet med egen gård og familie. I de senere år arbeider også hun i den gamle «Stangevillaen» på Prestebakke, først for «Yamaha Music Camp» og senere da Bøkevangen overtar stedet. Ellers har hun i mange år deltatt aktivt i menighetsarbeid på Idd.

**ELSE MARGRETHE
(f.1917)**

Blir født på Vestbakke 2/8-1917. Etter gjennomgått folkeskole på Ende, tar også hun etterhvert Haugtun folkehøyskole. Etterhvert får hun «huspost» hos overrettsakfører Heyerdahl i Halden. Gift med pastor i EFS, Alexis Carlsson. Nå bosatt i Høør, Skåne.

5. HISTORIKK OM EIENDOMMEN VESTBAKKE

Eiendommen Vestbakke, gårdsnr. 235 og bruksnr. 14 og 28 omfatter ca. 10 da jord, 60 da skog, elverett og diverse bygninger oppbygd i tidsrommet 1873 og frem til idag.

Eiendommen nevnes i Oslo Capitels jordebok 1542 da Vår Frues Alter i Mariakirken i Oslo eier **3 skinn i «Westerbacke»**.

I 1595 anføres også som tilhørende Oslo kapitel: **«Westerbacke 3 kalfskind.»**

Det at Oslo kapitel er registrert som eier i Westerbacke, kan tyde på at gården opprinnelig har vært egen gård. Hvordan eiendoms grensene, gårdsbygninger og eiendomsstørrelse var på denne tiden, vet vi ingenting om.

Senere ser det ut som stedet har ligget øde en tid. Plassen er ikke avmerket på gamle kart, og er heller ikke med i folketellingen 1801.

Det ser ut til at navnet Vestbakke knyttet til et bruk under Prestebakke gård kommer til en gang mellom 1801 og 1835.

Av mennesker som har bodd på Vestbakke før nåværende slekt, kan nevnes at i 1848 bodde husmann **Jacob Hansen Vestbakke**, 32 år, født på Skotkjær, og **Marthe Larsdatter**, 21 år, født på Mosekasa, der. Deres barn, **Helene, Lorentz Martin, Bernt Olaves** og **Severin** blir født på Vestbakke. Jacob og Marthe flytter senere til Folkå under Berby, hvor Jacob dør i 1858. Enken gifter seg med skredder Brynild Nielsen Sandbæk og flytter dit. En del av Jacobs etterkommere tar slektsnavnet «Bakke», fordi de ble født på Vestbakke.

Jacobs foreldre, **Hans Simensen** og **Marthe Johnsdatter** bodde hos sønnen på Vestbakke. Hans døde her i 1853. Marthe flyttet med til Folkå hvor hun døde i 1862.

I 1860 flytter da Anders Hansen Vestbakke inn med sin slekt, og hans sønn, Jens Vestbakke, kjøper eiendommen av Fabian Stang i midten av 1930-årene.

